

50487

A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

VIII. Évfolyam.

KISS JÓZSEF

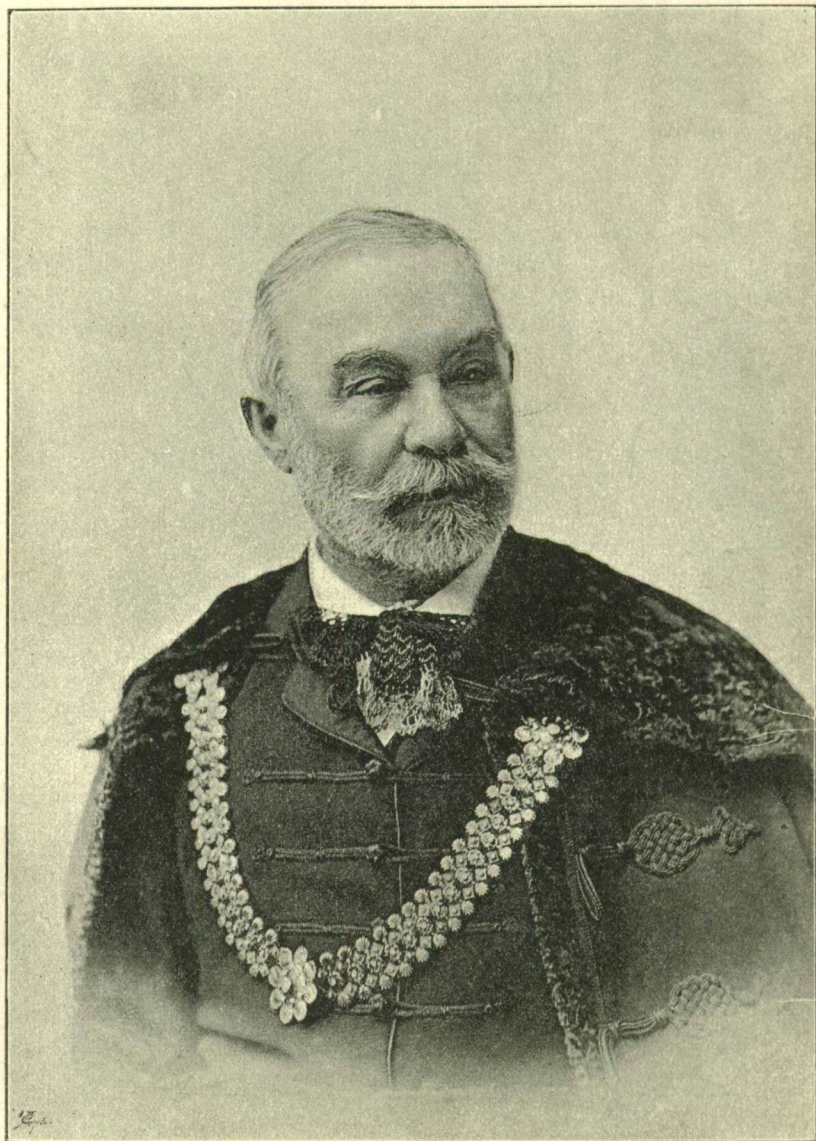
32. szám.

Budapest, Erzsébet-körút.

Royal Nagy Szálló

ELSŐRENÜ SZALLÓ.
Szobák villamvilágítással és szolgá.
lattal 2 forintól feljebb.

KOZMA SÁNDOR.

RÖSER JÁNOS

nyilvános tan- és nevelő-intézete

BUDAPEST, VI. ker., Aradi-utca 10. sz. (Röser-ház).

Ezen intézet alapított 1853-ban. Eddigi tanulók száma 14211, magában foglalja:

a nevelő-internatust, melyben vidéki családok fiai teljes ellátást, felügyeletet és nevelést nyernek, a felső kereskedelmi iskolát, mely egyenrangú és egyenjogú a kereskedelmi akadémiákkal, záró bizonyítványai az egyévi katonai szolgálatra jogosítanak, a polgári iskolát, mely egyenjogú és egyenrangú az állami és községi iskolákkal. Növendékek felvétele szeptember 5-ig. Tanácsos azonban a beiratást minél előbb eszközölni, mert az elmúlt évben sem adhattunk a később jelentkezőknek helyet. Értesítést küld és felvilágosítást ad az igazgató,

RÖSER JÁNOS, Budapest, Aradi-utca 10. sz.

Első magyar
gazdasági gépgyár részvény-társulat.

Ekegyártásra
külön szakosztály.

Gőzcséplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli Gazdasági
gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes gazdasági gépeket gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk. — Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Különlegességek borkészítési gépekben.

Első magyar gazdasági gépgyár-részvény-társaság Budapest.

Csimre ügyelni tessék!

Hirdetések felvételnek

„A Hét” kiadóhivatalában.

VII. kerület, Erzsébet-körut 6. szám.

Nyilvános főgymnásium

és

nevelőintézet

államérvényes bizonyítványok kiállítási jogával.

Az intézet 16 év óta áll fenn

a főváros legegészségesebb vidékén, a budai hegyek mellett, a szabad nagy térségű Városmajornál,

Budapest, I., Krisztinaváros, Városmajor-u. 4. sz.

Az ifjak ez intézetben az osztály- és az érettségi vizsgálatokra a legalaposabban szakértő tanárok vezetése mellett készíttetnek elő.

A díjak igen mérsékeltek. Beiratások szeptember 1-én kezdődnek.

Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldöm az ideai iskolai értesítőt.

Fekete József,
igazgató.

Pannonia szálloda
Budapest, Komposi-ut 7. sz.
A nemzeti armból mellett.

Bekötési táblák

„A HÉT” XIII. és XIV. kötetéhez elkészültek
és kötetenkint 1 frt 30 kr. előleges beküldése
után portomentesen kaphatók.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:

Egész évre ... frt 10.—

Félévre ... » 5.—

Negyedévre ... » 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körút 6. sz.

Hirdetések

felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adának vissza.

— Budapest, augusztus hó 8. —

Krónika.

A fölfalt béka.

— augusztus 6-án.

Jó azoknak, akik nincsenek itt. A legboldogabb arcot, amit valaha láttam, a mult héten Hock János viselte, aki az utcán belém botlott, megölelt:

— Szervusz. barátom, robogok Párizsba.

Csak aztán nézett az arcomba és meghökkenve szólt:

— Bocsánat, uram, azt hittem, hogy ismerem — s elszontyolodva odébb állott.

Pedig nem volt oka rá, hiszen csakugyan ismer, sőt nehányszor a legjobb barátja is voltam.

Robogok Párizsba! Vagy: czammogok Lökösházára! Milyen büvös, milyen üdvöztető tény azoknak, akiknek kijár. Ez a béke győzelmi mánora, vagy a hadifoglyok szabadságkiáltása. Vagy az adós könnyebbése, kinek elhalasztották a licitációt. Vagy a bukott diák öröme, aki körösztülcsumzott a pótvizsgán. Mit tudom én! Talán a patkány virgoncsága, aki leszabadult a sülyedő hajóról!

Ezt a hasonlatot már nem én költöttem. Ott lappang azoknak a lelkében, akik nem robognak, nem czammognak, hanem továbbra kénytelenek itt maradni, unalmas, csömörletes, szürke napokon keresztül, szemben ülve az ellenféllel és reprezentálni a maguk pártját. Vértanui helyzet ez. Megcsinálták a békét, hogy csak a súlyát érezzék. Mert itt az elnémult csatatéren kétszeresen nehezedik rájuk a történetek sulya, az egyhangú, csupa formalitásokban telő ülések alatt magukba kell merülniök, érezniök, mint rágódik bennök a keserűség, mint száll a torkukba az undor, majd bambán összenéznek:

— De akkor minek is fáltuk mi föl azt a békát?

Hiszen ismerik ezt az adomát. Az egyik paraszt oda szól a másiknak:

— Ha megeszed ennek a varangyos békának a felét, neked adom a tehenemet.

A másik leküzdvén undorát, megcselekszi és vergődve veszi át a tehenet partnerjétől, aki a könnyelmű fogadást már megbánta s szeretné visszakapni a tehenét.

Amaz meg nem bir az undorral és a bosszuvágygyal:

— Ha pedig te megeszed a másik felét, visszaadom a tehenedet. S ennek megtörténte után eszmélt csak a két paraszt a logikus kérdésre:

— De voltaképen minek is ettük meg azt a békát?

Ezt kérdezi Holló Lajos Justh Gyulától, két vetélkedő ellenfél, aki ad hoc összeállt, hogy megegye az obstrukciós varangyot. Logikus, kényszerű kérdés, melyre a másiknak nincs felelete. Mert kivonultak sisakkal és pajzsos, hogy megvédjék a sajtószabadságot. Küzdöttek keményen és lankadatlanul s egyszerre csak azon vették magukat észre, hogy békét akarnak. A béke ára a sisak és a pajzs, melyet többé magukra öltetniök nem szabad, azonkívül a sajtó szabadsága. És odaadták, hogy legyen a béke, melynek tartamára, január elsejéig ők voltaképen a kormánypárt hadifoglyai, olyanformán szabadon bocsátva, ahogy tiszteket szokás: becsületszó ellenében, hogy ebben a háboruban többé harcolni nem fognak.

Odaveszett minden s nem látják át: miért? Mintha meg lettek volna akkor babonázva, csak most eszmélnek: meg vagyunk csalva. Az új 16-ik §. rosszabb a réginél, mégis el kell fogadnunk. Hiszen ha ez lett volna az eredeti szöveg s módosították volna arra, a mi ellen ők a harcot indították, akkor nem kellene szégyenkezniök, mert valamit mégis csak elértek, ha nem is mindent. Ha pedig szépen akceptálják a 16-ik §-t, akkor szabadok volnának és küzdhetnének a kormány ellen, mikor gyengébb a pozíciója: az indemnitynél, a provisoriumnál. De ennek most vége, vége, a kicsi kérdésnél kiadták erejüket, megkötötték kezüket, lábukat s most guzsba kötve nézhetik, mint nyargal diadallal a maga útján a gyűlölt kormány és még gyűlöltebb vezére.

»Meg vagyunk csalva!« mondja most Holló Lajos a 16-ik §-ra mutatva, ezért nem volt érdemes küzdeni s nem volt érdemes békét kötni. Mondja és ebben a nevezetes az, hogy csak most mondja, mikor a dolgon már változtatni nem lehet. Mert látta ő is, Justh Gyula is, milyen az a módosított § a békekötés csütörtökén, de akkor mindegyik úgy tett, mintha nem látná. Valami csodálatos horror belli fogta el a hazafiakat, nem akarták látni, hogy meg vannak csalva, nehogy a békét kénytelenek legyenek visszautasítani. Lehet, hogy a másik fél számolt a visszautasításra, e célból módosította rosszabbra a 16-ik §-t.

Most azonban már nincs veszély: a kudarcot nem lehet többé jóvátenni, tehát nyíljon meg a szem, omoljanak le a keserűség zsilipjei. »Nem akarunk szemrehányással illetni, Justh Gyula, de te vagy az oka nagy szegényünknek. Te vezetted a harcot, te akartad a békét. Nem akarunk árulónak mondani, de igaz lélekkel ezt a békét nem lehetett megkötni. Nem akarunk fenyegetődni, de vigyázz magadra, nekünk is van még számolni valónk

egymással s ha még egyszer ilyen perfidiába viszel, rajta vesztesz!»

Jó, hogy nyár van s nemsokára vakáció lesz. Mert különben a meglepett ország szemei előtt egy másik, sokkalta vérengzőbb háboru bontakoznék ki a mostani békéből, mint volt a keresztes hadjárat a sajtó szabadságáért. Kitorne a háboru a testvérek és fegyvertársak között. Vesztett háboru után rendes szimptoma, a vezért haditörvényszék elé citálják, árulást emlegetnek, avatatlanságot és roszhiszeműséget, csak a veszteség természetes okát nem nézik, hogy az ellenség erősebb, vagy ügyesebb volt.

Most csak burkolva, hamu alatt lappangva éled a szikra, Holló Lajos ír Justh Gyulának és Justh Gyula nem válaszol. A keserűség még csak sóhajt és türtőzteti magát. Gondol arra a balga hiszékenységre, melylyel remélték, hogy a közös harcz tűzében összeforródik majd ismét a két testvérpárt. És nem akar első lenni, aki az ellenségtől kapott kardot fegyvertársára rántsa.

Pedig meg fogja tenni ez is, az is. Ez nem jóslat, azt érzik valamennyien. Mulik a nyár, tán el sem mulik még és megkapjuk a *leleplezéseket*. Hogyan kötötték meg a békét? Mennyit kaptak Justhék az obstrukciócsinálásért, mennyit az abbanahagyásért. Tán már a vakációban megindul az elkeseredett ujságháboru a *Magyarország* és az *Egyelértés* között. S mire Hock János visszatér Párisból és a többi hadfi ismét beül a padjába a hajdani fegyvertársak között javában foly a tüzelés. A két testvér jobban gyűlöli egymást, mint valaha és majd ha szó nélkül, lehajtott fővel megszavazzák az indemnitást meg a provizoriumot, Bánffy magában mosolyogva mondja:

— Kár lett volna főbe lőni őket, mikor maguk is végeznek egymással.

Ez pedig be fog következni, mert közösen ették meg a békát és egyik sem tudja, miért. Az ilyen leküzdött undor ellenállhatatlanul fölébred ismét és háborog a gyomor. Ezt pedig nem lehet elpaktálni, mint a háborut, mint a békét, mert a gyomor csinálja a legbecsületesebb politikát: amit be nem akar fogadni, azt kiadja, akármit szól is hozzá a pártérdek.

Caliban.

Nincsen nagy alkotás legenda nélkül. Az emberek az akarják, hogy megcsalják őket.

Renan.

*

Semmi sem oly szükséges, mint a felesleges.

Voltaire.

*

A bolondok azt hiszik, hogy a Capitoliumot csak úgy lehet elfoglalni, ha előbb a ludakat megtámadják.

*

Dante a poézis közvádolója.

Heine.

*

A szolga szolga marad, ha nincsen is gazdája.

*

Kozma Sándor †.

Ha a lipcsei Oberreichsanwalt és az ő négy Reichsanwaltja minden félesztendőben elővezetne a birodalmi törvényszéknek egy francia tiszte, aki térképet rajzolt, mivelhogy a wilhelmshaveni erődítvények oly igen szépek belül; ha továbbá az Attorney-General törtszámokra aprózván az ír Numerót, százszor tudna halált kérni a fejére a borzalmasnak és ha végül a Procureur-Général még egy szakasz polgári Dreyfus kapitányt küldene el Cayennebe: a prokuraturák és Anwaltschaftok, az egyenruhás és biretumos, a válszallagos és parókás államügyészek odább nyugaton még mindig nem ülnének a népszerűségnek oly terebélyes árnyékában, mint amekkora a miénknek ez árnyékból jutott. Igaz, most készül valamely delelés és nyomában szűkebb lesz az árnyék; de huszonöt esztendőn keresztül csak egyetlenegy dédelgetett bürokratát ismert a közvélemény, az ügyészt. Az igen komoly és igen sokoldalú szolgabíró mosolyogtuk, az igen ügyes és igen egyoldalú rendőrt kicsinyeltük, a finánczot, akinek nem merünk jelzőt adni, kicsufoltuk és a bírót, akinek nem szabad jelzőt adni, kritizáltuk: az ügyészség volt a kedvencz, a litterarium dicasterium és mondtuk is vala százszor, hogy ő szabályos és szép és tetszetős görög ifju. Holott pedig a vonzalomnak történelmi alapja nem található, mivel e nemzetnek nem arra való a multja, hogy szeressük az ügyészt. A legendás Kossalkó Jánoson és az 1849-ik esztendő Hegyessyjén át Németh Jánost, a királyi ügyek igazgatóját látja meg szemünk, akiről megírta a Martinovics-pör egy régi krónikása: »Ha a Styxen túl az elköltözött lelkek társalognak, szeretném hallani, miket mondanak ők Németh Jánosnak?« Es az intézmény maga nagyot változott ugyan, de a lényege mégis az, ami volt hajdanában: vádol tudniillik. Hajdan elleniratokban, ma szalonkabátban. Honnan hát a vonzalom hozzá, az ugyanazonoshoz?...

Hogy halotti vánkosen fekszik a zömök thuráni fej és pihenés jutott a kéznek, mely vaskos mutatóujjal szokott gesztikulálni: öreg Kozma Sándor diófakoporsójánál nem tudok felelni erre a kérdésre, csak egy régi emlékezéssel.

Mondom tehát, eladtak egy zsindeyes házat, rendes hivatalos árverésen, sötétké telekkönyvi irattáblák között. Rendes uton adták el, ügyvéd és bíró, végrehajtó és diurnista közbenjöttével. Még a kikiáltó is ott volt, minden rendben volt, a pénz is megvolt, az illető kitöltött jegyzőkönyvek szintén, csakhogy éppen nem azt a zsindeyes házat kellett volna eladni rendes hivatalos uton, hanem egy másikat kellett volna eladni, ügyvéd és bíró, végrehajtó és diurnista közbenjöttével. A kikiáltónak is a másik ház árát kellett volna kikiáltani. Mivel így sirva fakadt a paraszt és baj lett a dologból, amelyet is közlekedéssel a bíróra kellett fogni. És vén akáczfáink alatt megsimogatta fejemet a bátyám és komoran szólt, mert komor egy szegény albiró, ha meg kell fizetni egy zsindeyes házat:

— Vádat emelt a Kozma Sándor.

Azután történt valami a zsindeyes házzal és nem sirt többé a paraszt. Nem tudom már: az gyógyította-e meg, aki hibázott, ügyvéd vagy telekkönyvvezető, avagy talán főlebbvaló bíróságok, de vén akáczfáink alatt ismét megsimogatta fejemet a bátyám és vigan szólt, mert vig egy szegény albiró, ha fegyelmi nincsen:

— Viszszavonta a vádat a Kozma Sándor...

Ime, az ugyanazonos ügyészség a vádat elejteni is tudja és ebbe nevelte őt belé a zömök thuráni fej, Kozma Sándor, Tán most meg van fejtve a vonzalom a Németh

János és Hegyessy ugyanazonosához. De ismerik önök a szokvány-ügyészt? A szokvány-ügyész a Kozma Sándor nem sikerült buzája. Neki is van erudíciója természetesen, de ő a gyakorlatban elfelejti az elméletet és — hogy kisajátítsam a büntetőjogi dogmatika és A Jog szókinsztárát — üldöz a szokvány-ügyész vádolás helyett, mintha nem is lelkesitené egyéb, csak ama teljes ugyanazonosság. A vádelejtés ugyanis tulajdonképpen regula volna, épp úgy, mint a vádemelés, de a szokvány-ügyész kivétellel szereti alakítani. A szokvány-ügyész különben még mint causeur is lebilincselő, akár a vádlottal beszél, akár a bírósággal.

— Hazudik!

— Mondjon igazat!

— Azt hiszi, mi mindent elhiszünk magának?...

... Tekintetes törvényszék, tessék okvetetlenül a maximumot alkalmazni, hiszen összetett bizonyítékok alapján már oly sok szép halálos ítéletet hoztak!

Mivel pedig most meghalt Kozma Sándor és ő többé meg nem szomorítható; kimondom, hogy a szokvány-ügyész szaporodik. A szokvány-ügyész fogja még megcselekedni azt, hogy megcsappan ama régi vonzalom a litterarium dicasterium iránt és idővel a magyar ügyész-nél nagyobb népszerűsége lesz az Oberreichsanwaltnak, meg az Attorney-Generalnak.

*

Ő soha se hitt volna ebben. Mint az újságok megírták, egy liberális czélt követett Deák Ferencz e régi embere hosszú pályafutásán mindig: a szív és elme jogászainak azt a bianimisztikus eszményét, mely az alanyon enyhíteni törekszik akkor, midőn a jog fölemeli másik Janus-arczát, a kizsákmányoló, a vigyorgó arcot. Az egész úgynevezett modernség az igazságszolgáltatásban nem egyéb ennél a törekvésnél, de milyen kevesek számára nyílik meg a paragrafusoknak e való filozófiája! A törvény nyomorát ugyan látják-e valami nagyon sok jogászok?! Ő látta. Szeme volt arra való és egyénisége. És milyen egyénisége! Az igaz ember az az igazi klasszikus könyv: egységes koncepció, semmi olyan fejezet, a melyet el kell felejteni később, semmi kipontozott sor, amely után újra kezdődik a mese. Diszkótésben állt ki az igazság prédikátorának és ha kellett, a törvényörkölégáinak is oda mondta:

— Hallod, te Török János, ne bolondozzanak ezek a te embereid, mert rajtuk ütök kegyetlenül.

Azt hiszem Kozma Sándor nyugalomba vonulása a budapesti rendőrség különös emancipációjához hozzájárult.

Különben tudjuk, hogy homlokát magas értelem koronázta, mellét olyan magas rendjel ékesítette, a milyent miniszteri tisztviselő még nem kapott Magyarországon és keze is olyan csókokhoz volt szokva, a minőket kitüntetésnek vehetünk szívünkben: megtért bűnösök, a kiket gyámolítani segített, azok csókolták ezt a kezét. Még Somoskőy is így akarta kifejezni háláját, de az öreg úr visszarántotta kezét: külön emberek számára alapította ő a rabsegélyző egyesületet.

Bájos családi milieu vette körül, lelke talán azért maradt olyan fiatalos és olyan bámulatosan alkalmas minden új tudományos vagy művészi impresszióra. Most nincs többé az úri magyar főügyész, a ki »te János«-nak szólítja a fegyenczet, de azért olvasmányjaiban és gondolataiban karöltve jár a legfrissebb doktrínákkal és magában sokat koncedál a pozitivistáknak. Mi pennás emberek különösen szerettük őt; a zsurnalisztikának nagy adománya, hogy megérzi a kolosszális magyar stílt, mely épületekben nincs meg, de meg van emberekben, egy kicsiny, elfogyó csoportban. S mig egy pálmalevelet teszünk ko-

szorúlihoz, mintha a mi húros beszédeinket túldörögné a Kozma Sándor hangja:

— Tökéletlenül beszéltek rólam, mert én tökéletesebb voltam!

Nem a hiuság szól így, hanem a judicium. Az igazi Kozma Sándor.

Dániel pap.

Pusztán.

*Felettem ég a déli perzselő nap,
Köröttem mély csend, — lélek nincs sehol.
A szemhatáron ég, föld egybeolvad
És elmosódik, lassan összefoly.*

*Oly mozdulatlan, hangtalan a róna!
El-el repül felette egy madár
És a magasban egyet-kettőt szólva,
Alább ereszkedik — és tovaszáll.*

*Ki-kicsillan a távol falu tornya
Szeliden kéklő lombsátor megett,
Ide hallatszik halkán, elmosódva,
Amint kondítják hosszan a delet.*

*Toronyirányból tart felém egy ember,
Vállán kapája, — csendesen halad
S mig szembe néz a néma végtelennel,
Tekintetében biztos öntudat.*

*A homloka sűrűn barázda-hintett,
Napbarnított, de büszke és merész
Arczán verejték ül, — de a tekintet,
Az a szabad, nagy végtelenbe vész.*

*Járása lassu, mozdulata ritka,
Körötte, benne, nyugalom honol,
Pusztá nevelte, rónaság tanítja
S az a tanító fenséges, komoly.*

*S hogy elhalad a déli verőfényben,
Kalapot billent — köszön csendesen,
Tovamegy szótlán, én csak nézem, nézem
S egy gondolat fut által lelkemen:*

*Te vagy a nemzet, rónaság lakója,
Te vagy a mult, ki jövődönk marad;
Olyan vagy népem, mint hazád, a róna:
Komoly és méltóságos, hallgatag.*

*S amint ez ember ment a pusztán végig,
Népek nagy útján így mégy nemzetem,
Haladsz — szemüinknek láthatatlan czélig
Nyugodtan, büszkén és fenségesen.*

Szentessy Gyula.

A kirándulás.

Irta: SZÖLLŐSI ZSIGMOND.

Amint a délutáni vonattal megérkezett a fürdőre a kapitány, le se pihent, csak egy kicsit megkeféltette magát, azután lement sétálni, hogy bemutassa magát a fürdőző közönségnek. A fürdőző közönség kilericzven százeleka fiatal asszonyokból állott, minden férfitendég érkezése lázas izgatottságot keltett, egy tüzérkapitányi egyenruha pedig teljes joggal tarthatott számot a szenzációra.

A szenzáció nem is maradt el. Amint a kapitány, hanyagul vonszolva maga után a kardját, amely csendes csörömpöléssel hasított egy keskeny barázdát a homokos sétatton, lassu léptekkel elvonult a czipra, rácsos favityillók közt, egész asszonycsoportok fordultak utána leplezellenül kíváncsi tekintettel. A Wandelbahn előtt valami nyavalyás cigánybanda czinczogott és a fehérre mázolt pléhasztalkák körül világos ruhás, szalmakalapos hölgyek szürcsölgették a fagyaltjukat. A kapitány érezte az érdeklődést, amely egyszeriben körülvette és minden erejével azon volt, hogy ne vegyen róla tudomást. Szemére huzta a sapkáját és egyenesen előre nézett, felfelé, nagy érdeklődéssel követve tekintetével a cigarettája füstfellegét, amikor egyszerre egy önkénytelenül kiszalasztott és félig elharapott mondat ütötte meg a füleit.

— Nini, Hahnel főhadnagy!...

Hahnel kapitány a hang irányába fordult és szalutált. Egy szép fiatal asszony ült magányosan egy kerek asztal mellett. Tiszta fehér, csipkés ruha volt rajta, fekete övvel a derekán, a szőke fürtein pedig lapos karimájú szalmakalap.

A szép fiatal asszony összeharapta az ajkait és elpirult, a kapitány pedig halványabb lett egy árnyalattal. Egy pillanatig mozdulatlanul állt, mintha azon tanakodnék, odamenjen-e az asszonyhoz, vagy jobb lesz, ha egy hideg meghajlás után megy tovább, egyetlen szó nélkül. Ezt a nagy gorombaságot azonban, amelynek a szándéka keresztülvillant a fején, nem követte el. Meglehetősen megzavarodva lépett oda az asszonyhoz, aki egy pillanat alatt rendbeszedte magát és kezét nyújtotta a kapitány elé. Hahnel kissé zavartan mondotta:

— Maga itt van!?

A szép szőke asszony elmosolyodott.

— No ez nem valami szellemes kérdés, kedves főhadnagy... azaz bocsánat, most látom — kapitány ur. A kapitány homloka elborult.

— Valóban, ebben a pillanatban eszembe se jutott, hogy szellemes legyek. Elhiheti, hogy kissé meglep ez a váratlan találkozás és én nem igen értek a komédiához. Az asszony elkomolyodott.

— Nono, kedves kapitány ur — mondotta — azért nem kell mindjárt gorombáskodni. Amikor megláttam az elébb, egész önkéntelenül szaladt ki az ajkaim közül a neve, különben...

A kapitány közbevágott.

— Régóta itt mulat már nagyságos asszonyom?

— Tegnapelőtt jöttem, szombaton.

— Egyedül?

— Igen, de szerdán éjjel jön az uram is.

Itt elhallgattak. A kapitány a bajuszát sodorgatta, azután limonádét hozatott és némán kavargatta a cukros vizet. Az asszony pedig az asztal közepét nézte. Vagy két percz múlva nagyon halk és félénk remegésű hangon szólalt meg.

— És ön...

— Én?...

— Szintén egyedül?

A tiszt rántott egyet a vállán.

— Hát vajjon kivel?

Megint elnémultak és úgy tettek, mintha a muzsikát hallgatnák. Egy-egy pár vendég halk csörtetéssel topogott el mellettük a kavicsos uton.

Az asszony egyszerre valami nagy elszántsággal, mosolyogva emelte fel a fejét és egyenesen a szemébe nézett a tisztnek.

— Még most is meglátszik, — mondotta.

A tiszt odakapott a homlokához, a melyen a bal szem fölött egész a szemöldökig lehuzódó sebforradás látszott. Lejebb rántotta a sipkáját és tompa, kissé nyers hangon mondotta.

— Ez csak beforrt.

A társalgás harmadszor is megszakadt. Végre is megint csak az asszony szólalt meg újból. Igen nyugodt és igen határozott hangon beszélt.

— Kapitány ur — mondotta — ha már a véletlen olyan maliciózus volt, hogy így összehozott bennünket, meg kell állapodnunk, hogyan viseljük magunkat. Őszintén megvallva, legalább úgy veszem észre, már csak az ön iránti tekintetből is, sajnálnom kell, hogy találkoztunk. Ha már ez meg is történt, kétségtelenül legjobb lett volna, ha éppenséggel nem ismerjük meg egymást. Ezt azonban már az én ügyetlenségem lehetetlenné tette. Ezennel bocsánatot kérek érte. Van azonban egy más mód. Ha már muszáj — legyünk jó barátok. Ne akarjunk tisztázni semmit, mert nem jó dolog a mulat bolygatni. Nekem különben semmi dolgom vele, ha azonban kettőnk között az egyik fél úgy érzi, hogy valami méltatlanság esett rajta valamikor, legyen lovagias és mondja ki magában a bünbocsánatot. Semmi bajunk se lesz egymással, biztosíthatom... Nos, akar a jóbarátom lenni

A tiszt felemelkedett, meghajolt és szólanul szorította meg az asszony keztyűs kis kezét.

Azután hazament a szobájába.

*

Hahnel főhadnagy ezelőtt öt esztendővel egy teljes évig udvarolt Basso Olgának. Az egész városka tudta, hogy rettenetesen szerelmesek voltak egymásba, csak azt nem tudta senki, hogy vajjon az ilyen szerelemhez feltétlenül szükséges kauczió honnan, kitől fog kikerülni.

Legjobban nem tudták ezt azonban maguk a szerelmesek, de az igazat megvallva, nem is igen jutott eszükbe törődni véle egész addig, a mig egy istentelen májusi napon Téthy Miklós minden előzetes nekikészülődés nélkül meg nem kérte az öreg Bassótól az Olga kezét.

Bassó professzor akkor egy kis komoly beszélgetésre invitálta az ő kis házi muzeumába Hahnel főhadnagyot és a komoly beszélgetés harmadik percében már a főhadnagy szép, magas homlokát ellepte a hideg verejték.

Keservesen ötlöthatott és meglehetősen zavarosan beszélt össze-vissza mindenről.

— Van egy gazdag, gyermektelen nagybátyám, — mondotta a többek között — igaz, hogy lelketlen vén zsigori, de már a hatvan felé jár... és... Innen okvetlenül kapok valamit, majd akkor...

Bassó professzor kedvetlenül mormogta:

— De mikor?... Az ilyen uzsorás nagybácsik legalább hetven esztendeig szoktak élni, ha ugyan egyáltalában meghalnak valamikor.

A főhadnagy izgatottan törölgette fehér zsebkendővel verejtékes homlokát.

— Ez... ez... — dadogta — ez nem fog sokáig élni. És mi még várhatunk... Fialatok vagyunk és kedves Bassó bácsi, nagyon szeretjük egymást!... Nagyon... Csak nem fogja kényszeríteni a leányát?...

A tanár legyintett a kezével.

— A gyermekeket nevelni kell! Tavaszi szerelem... pünkösdi királyság! Egy napig tart!

A főhadnagy felugrott.

— De az istenért!... Én csak némi haladékat kérek!... Időt... Vannak sorsjegyeim... vagy kihallgatást kérek ő felségénél...

Téthy Miklósnak azonban nemcsak sorsjegyei voltak, hanem ezer hold prima klasszisu földje is. Ezenkívül elegáns, ügyes, szép fiu is volt. Az öreg professzor nem volt hajlandó bevárni se a vén uzsorás elhunytát, se a tervbe vett főnyereményt. Bassó Olgát eljegyezte Téthy Miklósnak.

A főhadnagy pedig garázdálkodni kezdett. Dáridózott, lumpolt és egy este annyira megfélemezte magáról, hogy utját állotta a békésen hazafelé tartó Téthy Miklósnak és az arcába ordította.

— Gazember!

Ebből nagy kázus lett. A főhadnagy másnap kapott a homlokára egy hosszú kardvágást, a lapok megcsináltak a »kardaffairet« és Hahnel főhadnagyot, tekintettel a polgárság és katonaság közötti jó viszony helyreállításának szükségére, alighogy a sebe behegedt, áthelyezték Délmagyarországra.

De azért másfél év múlva mégis kapitány lett.

Határozott tuzás volna azt állítani, hogy martyrja lett a szerelmének. Meg ugyan nem házasodott, noha tehette volna; de az élete nem volt azért csupa szenvedés. A régi ideálra gondolt is, nem is, és legfőleg unalmas esős délutánokon érzett valami keserűséget, amikor a legényszobája pamlagán heverészve, felizgatott fantáziája, a Bassó Olga aranyhajkeretbe foglalt gyönyörű arcával, sugár alakjával népesítette be a szürke homályt.

Mikor hazaért a szobájába, az első gondolata az volt: nem volna-e jobb ki se bontani a málháit, hanem menten odébb vonulni egy állomással? Ez mindenesetre opportunus dolog lenne, de hát gyöngébb legyen és gyávább, mint ez az asszony? Megfusson előle, vagy az elől a harmadik elől? De meg izgatta is a vérét a kaland érdekessége. Odadobta a kardját az ágyra és rágyújtott egy cigarettára.

— Lesz, ami lesz; én maradok.

*

Másnap már egész barátságosan, vidáman üdvözölték egymást. Együtt ebédeltek és együtt sétálgattak. Az asszony igen hálásnak, igen előzékenynek és bizalmasnak mutatkozott. Azzal a taktikával élt, hogy nem akart tudni se a veszedelemről, amely a kettőjük összetalálkozásában felette ólálkodott. Alkalmasint így gondolkodott:

— Annyi bizalmat helyezek ebbe az emberbe, hogy nem lesz vele bátorsága visszaélni. Kettőnk közé állítom. Őt saját magát és önmagán kell keresztülgáznia, ha eszébe jutna rám törni.

Az uráról nem igen beszélt, de annál többet a kis fiáról, aki most a nagymamájánál van, aki csudálatos ékesszólással tudta kiejteni ezt a szót »mama« ilyenformán, hogy »momu« és akit a kapitánynak okvetlenül meg kell ismernie legközelebb.

— Különben szereti maga a gyerekeket?

A kapitány vállat vont.

— No igen. A fiukat, ha katonák és a lányokat, ha asszonyok.

Az asszony elbigyesztette az ajkait.

— Léhaság.

— Miért nem mondja mindjárt, hogy: vadállat.

Téthyné elmosolyodott.

— Nem sértem meg, mert a szívésségét akarom igénybevenni. Meg ne ijedjen. Ez a szívésség az ön részéről egyuttal kitüntetés az ön részemről. Holnap, mindjárt

délután, ha szép idő lesz, egy nagyobb társaság kirándul, helyesebben felrándul a Mária-tóhoz. Ez egy gyönyörű hely. Legyen a lovagom. Az öreg doktor, Jánossy bácsi ugyan felajánlotta a kíséretét, de ő szegény már számtalanszor látta a Mária tavát és nem akarnám, hogy pusztá udvariasságból agyongyötörje az öreg lábait. Magának talán nem fog nagyon nehezére esni és a szívéből nem szólva, a lábait talán csak épek?

A tiszt merően nézett az asszonyra. Mi ez? Kaczérkodás, kihívás? A hangjában az asszonynak semmi se volt, a mi ilyesmire engedett volna következtetni, de ez a nagy, egyszerre jött bizalom, amelyben egyuttal ugyancsak jókora csomó bátorság is volt. Ez a meglepődés kierzett a hangjából is, amikor válaszol:

— A legnagyobb örömmel állok rendelkezésére.

— Köszönöm

— Én is.

Másnap délután háromkor csakugyan megindult a társaság a Mária tavához. Dáni bácsi, a vezető, ugyan vihartól tartott, Király doktor azonban, a miniszeri fogalmazó, aki saját bevallása szerint úgy ismeri az eget mint a kisujját és aki ennél fogva a leveli béka szerepét játszotta a fürdön, megnyugtatta a társaságot.

— Biztosíthatom nagysád; ha én azt mondom, nem lesz zivatar, akkor nagysád biztos lehet, hogy nem lesz zivatar. Biztosíthatom nagysád.

Meglehetős hangosan haladtak az erdő pompás hűsében, a síkon, nedves hegyi uton, amelyet sárga szőnyeggel takartak be az aláhullott falevelek. Király doktor az élményeit mesélte, egy másik doktor, aki czvikkert viselt, szójátékokkal hűtötte le a kedélyeket.

Téthyné, aki ki nem állhatta se az élményeket, se a szójátékokat, hátul maradt a gavallérjával.

Itt az erdőben, a csendesen susogó lombok alatt, amint a kipirult arcú és nevető szemű szőke asszonyt nézte, erős lyrai hangulat fogta el a kapitányt, úgy, hogy szinte megreszketett belé. A szemei tüzes, szilaj és mohó vágyakodással meredtek Téthynére és olyan szórakozott lett, hogy nem is hallotta a kérdéseit.

Az asszony elnevette magát.

— No hallja, maga ám ugyancsak mulattató egy lovag. Én kérdezgetem és maga következetesen nem válaszol. Ugyan mire gondol?

A kapitány igen izgatott és meglehetősen nyers hangon válaszolt:

— Arra gondoltam, hogy mégis csak rossz tréfája a véletlennek az, hogy így egyszerre összehozott bennünket és ha már összehozott, nagy számárság az én tőlem, hogy még mindig itt vagyok, a helyett, hogy megszöktem volna az első órában.

Az asszony meghajította magát.

— Köszönöm a bókot... De nézze, nagyon elmaradunk.

— Annál jobb. A Mária tava úgy se szökik meg előlünk, nem úgy, mint a mult, a mely ha egyszer eltűnt...

— Soha vissza nem jó — vágott a szavába az asszony — kedves kapitány ur, úgy látom, maga szereti a költői hasonlatokat. Mikor kedvelte meg őket?

A kapitány összeránczolta a homlokát.

— A magányomban és időm volt hozzá elegendő. Az én éveim nem multak olyan gyorsan, mint a magái. Nekem senkim se volt, aki megosztotta volna őket velem. Volt időm elmélkedni, a mióta vérző fejjel és vérző szível utoljára láttam magát. Magának természetesen gyorsan multak a napjai, még csak unatkozni se kellett. Körülvették szeretettel, melegséggel, pompával. Beczéggették, mint a beteg gyermeket és azután, — meggyógyult. Boldog, jókedvű, él a szép jelennek és beszélni tanítja a kis fiát...

Az asszony kelletlen hangon mondotta:

— És ön talán ez idő alatt egyre remetéskedett?...
De kérem, siessünk jobban...

A kapitány azonban nem akart jobban sietni.

— Nem mondom, hogy egyre remetéskedtem. Nem.
Néha elfogott a keserűség és a düh, ilyenkor...

— Lumpolt egy nagyot.

— Bizony azt is megtettem. Veszekedett vágyam támadt egy kis jókedvre és mindenki ott keresi azt, ahol tudja. Ha nekem másforma nem jutott, mit tehettem volna. Eleget voltam egyedül, olyan egyedül, hogy szinte beléfuladtam ebbe a nagy magánosságba. Lett volna csak maga mellettem, biztosítom, sohase dorbézoltam volna... És így történhetett volna... Egy félesztendőre a maga esküvője után meghalt a nagybátyám. Egy kicsit megkészt az öreg. Gazdag lettem. Házasodhattam volna, úgy, ahogy nekem tetszik...

— Kár, hogy nem tette.

— Kár?... De ha valaki annyit szenved egy lányért, a mennyit én magáért szenvedtem, az nem vesz el soha egy másikat. Nem gondolja ezt?... És nem gondolja-e, hogy ezért a temérdek szenvedésért, átvirrasztott éjszakáért, összetört szívért és eltiprott jövőért maga mégis csak tartozik nekem valamivel?

Az asszony megállt, olyan erélyes tekintettel mérte végig a kapitányt, hogy ez meglepetten némult el és hideg nyugalommal mondotta:

— De igen.

— Nos, és mivel?

— Bizalommal.

Az asszony sápadt volt, a tiszt pedig elpirult. Szótlanul haladtak és észre se vették, hogy egészen magukra maradtak. Nagy csend vette őket körül, csak a távolból hallatszott olykor a kirándulók egy-egy vig kurjantása.

Az asszony egyszerre megrettenve szólalt meg:

— No lássa, elmaradtunk! — És borul!

Valóban, hatalmas, ólmos felhőtömeg nehezedett a hegyre. A lombok zúgása erősebb lett és mintha remegett volna az erdős lejtő.

Szinte futóléptekkel indultak előre, egyszer azután azon vették észre magukat, hogy elveszítették az ösvényt. Az asszony egész komolyan megrémült és az arcza halottsápadt lett.

— Eltévedtünk... eltévedtünk... — ismételte kétségbeesetten. — És ennek csak maga az oka... Istenem, istenem, mi lesz velem?

— Ne rémüljön meg, — biztatta a kapitány — ettől a kis szélről. No várjon, burkolódzék be! Így ni!

Ideje volt beburkolódnia, mert egyszerre zivataros zúgással eredt meg az eső. Valóságos felhőszakadás. A lombok közé sietve zuhogott alá a vizár és vak sötétség borult az erdő mélyére. A mennydörgés hangja ezerszeres erővel visszhangzott a szirtek között, mintha ágyuk dörögnének szakadatlanul. Csak a villám hasított fényt ebbe a hirtelen támadt éjszakába.

Az asszony sirt. A szél vad erővel rohant keresztül az erdőn, a fák recsegték, amint nekik dült és hallották, amint a galyak tompa zizzenéssel hulltak a földre.

— Istenem, elvesztünk! — szepegett az asszony.

Kétségbeesett erővel kapaszkodott a kapitány karjába és ez az érintés felkorbácsolta a férfi véré. Az arcza tüztelt és nem is érezte azt a vizáradatot, amely végig zuhogott rajta.

Meg-megcsuszva a sikos talajon, botorkáltak a homályban, olykor megállva egy pillanatra. A lombok a fejük fölött úgy hullámozgottak, morogtak, zugtak és sise-regték, mintha egy tenger háborogna fölöttük és ők az

oczeán fenekén haladnának előre, megküzdve minden lépésért.

Egyszerre úgy érezték, mintha megállt volna a szél, csak a zúgást hallották, de az orkán erejét nem érezték többé. Vizesés harsogása tombolt a közelükben és hallották a lesurránó vizár éles csobogását a meredek sziklás lejtőn.

A villám jó szolgálatot tett most. Meredek sziklafal emelkedett előttük, félkörbe hajolva. A fal alján apró tisztás. Ez az Apor bástya.

— Nini ház! — kiáltott a kapitány.

Az apró kis hegylak, a melyet kifáradt turisták pihenő helyül építtetett a fürdő, vagy harmincz lépésvyire volt tőlük.

— Itt talán társaságot is találunk!

Az asszony felsikoltott örömeiben. Társaságot azonban nem találtak. Egy lélek se volt a kunyhóban. Bementek a pitvarba, a melynek padlóját meglehetősen elöntötte a víz. Az asszony végképpen elcsigázva dőlt le a fapadra és didergett, hogy hallani lehetett a fogai vaczogását.

A kapitány lefordította a köpönyegét és alája terítette.

Sokáig, némán hallgatták a vihar bömbölését. A zivatar sok-sokféle hangja széles, öblös, szomorú bugásba folyt össze és végtelen ernyedtség, kinos levertség vett erőt mindkettőjükön.

— Hány óra? kérdezte végre siró hangon az asszony.

A kapitány megnézte az óráját.

— Öt mult, mindjárt negyed hat lesz.

Megint hosszasan hallgattak. Olyan sűrű volt a homály, hogy alig látták egymás. A vihar nem szűnt meg, nem is gyengült. Arra, hogy elhagyják ezt a szerencsére talált tanyát, gondolni se lehetett, még akkor se, ha esetleg elállna a zápor. Egyikük se ismerte az utat és szépen elbolyonghattak volna akár napokig is, ha a sötétben utnak erednek.

— Milyen szerencsétlenség! mondotta halkan az asszony.

A tiszt egy darabig nem válaszolt. Megérezte a karján az asszony keze szorításának a melegét és a szíve lázasan vert. Az izgatottság a torkát szorongatta és a halántékai tüzeltek.

Az asszony iménti válasza forgott a fejében. »Bizalommal!« Erősen küzdött magával.

— Milyen szerencsétlenség... ismételte az asszony.

A kapitány egyszerre odalépett hozzá, erősen megragadta a kezét és halk, fojtott de izzó hangon mondotta:

— Miért mondja, hogy szerencsétlenség? hátha egy magasabb akarat... Az emberek elválasztottak bennünket, a természet összehozott. Jusson eszébe, a mikor örök szövetséget esküdött egymásnak a szívünk... Nem lehetett belőle semmi. Közénk álltak az emberek!... De most, itt egyetlen ember sincs rajtunk kívül...

Az asszony indulattal remegő hangon vágott közbe:

— Kérem! Kérem, hagyja el!...

— Mért hagyjam el! kiáltott szinte fenyegető hangon a kapitány. — Ha most az én lelánczolt, letiprott szerelmem előtör és egy élet elveszített üdvösségeért legalább egy óra boldogságát követeli, — ki védi meg ellene!?

Az asszony felugrott, kiegyenesedve, halotthalovánnyal, összeszorított öklökkel állt a tiszt előtt, ezután egészen odalépett a férfi elébe, hogy az szinte érezte a lehelletét.

— Ön!

Azután hátrább lépett és nyugodt hangon folytatta:
— Kapitány ur, egy tisztességes asszony kéri az ön lovagias védelmét.

A tiszt megrezzent. Egy perczig szótalánul állt és összeharapta az ajkait. Azután meghajtotta magát és igen fáradt, egészen elváltozott, rekedt hangon mondotta:

— Pihenjen le nyugodtan, nagyságos asszonyom. Az ajtón belül závar van. Jó éjszakát!

Meghajtott fejjel, csendesen ment ki az ajtón és behuzta azt maga után. Az asszony halkán, alig hallható hangon mondotta:

— Jó éjszakát.

Csendes nyikorgással tolódott be a zár.

Az eresz alatt ott hevert egy lapos szikladarab. A kapitány leült a kőre és a két tenyerébe hajtotta az arcát.

Sokáig, nagyon sokáig ült így. A vihar lassan elült és a szétoszló felhők mögül kibukkant a hold.

A kapitány megnézte az óráját. Féliz volt. Nehézesen, fáradtan kelt föl a kőről és egyenletes, katonás léptekkel járkált fel és alá a házikó előtt.

*

Még a kora hajnal szürkült, mikor a tisztás szélén két férfi jelent meg. Téthy Miklós, aki az éjjel érkezett és Dani bácsi, a vezető.

— Gondolom, alkalmasint ide menekvének; — mondotta a vén góbé.

A kapitány megállt az ajtó előtt és rájuk kiáltott:

— Erre!

Téthy Miklós sápadtan sietett a tiszt felé. Minden üdvözlés nélkül komor, rekedt hangon kérdezte:

— A feleségem?

A tiszt az ajtóra mutatott.

— Bent van.

— És hogyan került ide?

— Vonja felelősségre a vihart.

— De ki őrizte?

A kapitány erélyes, büszke hangon felelte.

— En!

Ebben a pillanatban megnyílt az ajtó és Téthy Miklósné sikoltva, zokogva, boldogan ugrott az ura nyakába és lecsókolt annak az arcáról minden felhőt.

Azután odafordult a kapitányhoz és mind a két kezét nyújtotta neki. A tiszt mélyen meghajolt. A sapkája lecsuszott a fejéről és a sebhely a homlokán ott piroslott az asszony szemei előtt. Ez pedig hirtelen odahajolt és egy lehelletkönnyű csókot nyomott a forradásra.

Azután a férjére nézett és nagyon megindult, reszkető hangon mondotta:

— Ezt megérdemli tőlünk!

A két férfi csak most fogott kezét. Erősen, melegen, becsületesen megszorították egymás jobbját.

Azután, elől Dani bácsival, csendesen megindultak lefelé a hegyen.

A szerelmesek vakok és ha egyik vak utba igazítja a másikat, mind a ketten beleesnek a — házasságba.

*

A legboldogabb családi élete a gyermektelen özvegynek van.

*

Özvegy: egy elítélt aki büntetését átszenvedte.

Narrey.

*

Az a boldogság a legtartósabb, mely két boldogtalanságból van összekovácsolva.

Sudermann.

*

SAISON.

Az áradás tájékról.

— augusztus 6.

Szegény Traun. Ő teljes három napot töltött az ischli esplanadeon. Fogadja ennél fogva őszinte részvétem kifejezését. Ásitanom kell, ha elgondolom, mennyit unatkozhatott a szegény ezen a helyen, ahol én sohase birtam ki másfél óránál tovább. Kivéve mikor a »Musik« játszott. Ilyenkor annyi ideig se birtam.

Ah Ischl! Az előkelőség és az unalom kedvenc találkozási és üdülő helye. Az előkelőségé, amely nélkülöz minden egyszerűséget és az unalomé, amely szintén nem mondható egyszerű unalomnak. Ez a magasabb, a tömörített unalom, amely leragasztja az ajkakát és szédítő sulylyal nehezedik a szempillákra. Méltóztassék elhinni nekem, hogy sehol a világon nem lehet úgy unatkozni, mint Ischlben és sehol a világon nem lehet úgy izzadni, mint az ischli esplanadeon. Juliusban, augusztusban becsületes harmincz fok meleg hevitene árnyékban, ha ugyan volna itt árnyék. Az ischli esplanade azonban az egyetlen hely a mérsékelt égöv alatt, ahol soha sincsen árnyék. Nem, mintha fa nem volna. A Walter szellős kioszkjától egész a Kaltenbach fenyveséig a világ legszebb alléja huzódik végig, ezek az előkelő fák azonban, úgy látszik, fölfelé vetik az árnyékukat. Legfőlebb a Traun világoszöld, kristálytisza hullámaiból emelkedik fel valami üdítő hűvösség. Különbőn pedig aranyos verőfény hömpölyög alá a szelid lejtésű hegyek oldalairól. Az ember halálos lankadtsággal nyulik el egy széles fapadon s hallgatja, hogyan csörgeti medrének kavicsait a susogó folyó és leszoruló pillái előtt zavaros tömeggé folynak össze a Krzwiwanek ur fotográfiái.

Tizenegy órákor azután egyszerre, mint egy varázsvessző ütésére, megelevenedik az esplanade. A »Fremdenliste« elárasztja a Traun balpartját és mesésen nekiöltözve sétálni viszi a nyári divat legszenzációsabb alkotásait. Mennyi toilette és micsoda suhogása a selymeknek és csipkének! Az ünneplőbe öltözött milliók diszfelvonulása harminczfokos melegben a Holzinger ur »zenekarának« muzsikakiséréte mellett. A gazdagság, amely látszani akar és saját magával versenyez. A raffinált izlés számtalan formájú megnyilatkozása, a kiművelt izlés, amely elérte saját magának legvégső határait, sőt túl is téved rajta egy-két nagy bankó erejéig. És hogy izzadnak önnön terhük alatt a szegény milliók; én csak nézem, de alig győzöm törölgetni a homlokomról a patakozó verejtéket és irigykedve gondolkodom az én feleségemre, aki nincs, de ha volna se sétálhatna ilyen imponálóan kiállítva az ischli esplanadeon.

Mert tengernyi pénz suhog a selymek művészileg ráncozott redői és a csipkék sejtelmes csokrai között. A selymet Lyonban szőtték, a csipkét Brüsszelben verték, de — nagyobbára Budapesten vásárolták meg. Annyi magyar szót a Rémi Róbert ur kioszkjában egy esztendő alatt se hallani, amennyi itt egy óra alatt csókolgatja a dob-

hártyámat. Magyar verejték gyöngyözik a kipirosodott homlokokon és derék magyar férfiek tarokkoznak reggel nyolcz órától esti hétig a Walter gondosan lefüggönyözött kártyaszobáiban.

Az esplanade virágzása azonban nem tart tovább egy óránál. A milliók a déli harangszóra már eléggé kiizzadták magukat. A munkaidő letelt. Egyszerre olyan néptelen lesz a diszes sétány, mintha a tizenötezer vendéget a föld nyelte volna el.

Ischl alszik. A remek Cursalon parkjában nincs egy teremtetett lélek. A Wirer-szobor érczeje csillog a letűző napfényben és szinte olvadásnak indul az aszfalt.

Kutatom az udvart, anélkül, hogy rá tudnék akadni. Csak akkor látható belőle valami, amikor nincs itt. Mikor itt üdül a fejedelmi család, akkor tilos a »Besichtigung«. A Jainsenberg haragoszöld fenyvesei diszkrétan eltakarják a pihenő uralkodó üdülő otthonát és a császári villának egyetlen csücske se látszik ki a sugár fenyőfák illatos lombáradatából. A pompás, széles hegyi feljárón, amelynek két oldalán a lombok homályából fehér porcellángömbök világítanak ki, fürge léptekkel halad egy nyulánk, szőke fiatal asszony. Az a beretvált képű hatalmasság, aki a nagy rácskaput őrzi, leereszkedő jóindulattal világosít fel:

— Die Valerie.

Én pedig tündööm rajta, mit csinálnak az emberek Ischlben. Ez a város, a maga világvárosias külsejével, tizemeletes palota-hoteljeivel, aszfaltos utcáival, óriási üzleteivel, vendéglőivel, hotel-garnijaival, színházával, tolakodó fényűzésével, nyomasztó gazdagságával, hivalkodó pompájával egy nagy visszaélés és ríktó ellentét kényelmetlen, kellemetlen, sőt bosszantó ingerével hat rám, — minek építettek ide világvárost, mikor ezekre a szelid, poetikus, lombos hegyekre, üde, füves mezőkre apró, eldugott, kaczer kis fapalotácskák illenének, bájosak, szeretetreméltóak és egyszerűek. Minek csinált ebből a bájos »vidékből« lármás és fényes »központot« a hivalkodás?

A mi elől szökik a nyaraló ember, azt ott mind megtalálja, — no, kivéve a port. Ha még azt is megtalálhatná, akár egészen otthonosan is érezhetné magát. Így nem.

Még nagyon jó dolog, hogy innen el is lehet menni. Már tudniillik mikor a Traun megengedi. Most például nem engedi. A Salzkammergutban egy hétig esett a »snürli«, ez a legkiadósabb esője a világnak. A fenyves hegybordáiról napokon keresztül szakadatlan suhogással ömlött a zöld folyóba a sárga víz. A nekidagadt folyó azután haragjában sétálni küldötte a felesleges hullámain az ischli esplanadra, irgalmatlanul elsöpörve onnan a milliók diszfelvonulását, a Holzinger ur zenekarát, Krzwianek ur fotografiáit, a porcellán és fakutyácskák légiját, a WALTER-t a tarokkal; uszodát csinált a Wirer parkból, feltolakodott a Jainsenbergig és ki tudja, mit nem csinál még, ha itt a császári villa kapujánál meg nem állítja a hagyományos és mindenneknél kötelező osztrák loyális.

Szent Nepomukot azonban a hidjával együtt a hátára kapta és utazni vitte. Bolond egy víz ez a gyö-

nyörű Traun és veszélyes mindennekfelett. Ma még »természeti szépség« és holnap elemi csapás, amely elsöpri a gazdagságot Ischlből és »udvari népünnepet« rendeztet a Jainsenbergben. Tánczba viszi a vén hidakat és megdrágítja a tojást. És ez nem olyan kis dolog, mint amilyennek látszik. Mert amint én az ischli tojást ismerem, az már olyan drága volt azelőtt is, hogy még drágább már csak csuda útján lehetett.

Sigma.

Mélázva bolyongok...

*Mélázva bolyongok a fenyvesen át,
És szívom a kék levegőt...*

*Mondják, az ilyesmi sohasem árt
A végső út előtt.*

*Dús, illatot ontó gallyak alatt,
Száras füleveleken
Egy télova árny karöltve halad
Az erdön át velem.*

*Bús arcza köd, szava hűs fuvalom,
Ugy súgja: enyém vagy, enyém!
Jó lesz pihenned a ravatalon
S még jobb a sír ölén.*

*Ki csókok s dalok betege lett,
Még mindenkor belehalt...
Csókold meg utolszor kedvesedet,
Zengd el a hattyudalt.*

*Ugy zsong a szózat a fenyvesen át,
Csak hallgatom álmatagon...
És hallok ezernyi régi danát
S nekem már nincs dalom.*

*Mélázva bolyongok tova, tova...
A kis temetőt keresem.
Ah, eljön-e majd a síromhoz oda
Szép szőke kedvesem?*

Telekes Béla.

Nő és gyermekek folyó számlák.

Angol példabeszéd.

Az asszonyok született jogászok; legmeggyőzőbben akkor beszélnek, mikor egy csepp igazságuk sincs.

Krónika II.

Ének a levelező-lapról.

— augusztus 6.

Én is honfiui átokdörgéssel szavazok a kormánynak bizalmatlanságot, sőt — mint Thallóczy mondaná: — trizalmatlanságot, amért a levelező-lapokat ezentul öt fillérért akarja árulni. De nyilván adom tudtára mindenkinek, akiket illet, hogy én magyar nemes ember létemre nem a miatt a plus egy fillér miatt jajgatok. Oda se annak a fityingnek. Attól ugyan nem koldusodok el még jobban. Sőt némi gavalléros kedvteléssel hullajtanám a nagyméltóságu átkos kormány kalapjába, ha már olyan éhes rá. De csak hullajtanám, mert nincs mit hullajtani: sok minden ritka dolgot láttam már világeletemben, de öt fillért még nem láttam egy csomóban. És forgott a kezemen sok pénz — *inter alia* Molnár Antal egyszer a markomba nyomott egy fél kiló súlyú kékes lávaforma masszát, az osztrák-magyar bank kemenczében elégetett tiz millió forint salakját — de öt fillért soha sem adatott tapintanom. Mert két fillér van, négy fillér is van, hat fillér is van, és van páros számú fillér, föl, a számsorokon végig, egész a Csávolszky vagyonáig, az abszurdumig. Ámde páratlan számú fillér nincsen, se három, se öt, se 452,618,321,257, mert az egyfilléreseket már kibocsátásuk napján mind a Dunába sülyesztették azok az óvatos háziurak, akik a bronzot alamizsna vagy borra való alakjában kapják: a koldusok meg a kelnerek. Mondják, az egyfilléresnek irmagja még volna az állam kincstárában. De ha szert akarok rá tenni: az egy elácsorgott délelőtt a vámház sötét folyosóin. Minekutána elolvastam tiz kalauz-táblát és még mindig nem tudom, melyik ajtón kell bekopogtatnom, vissza lemegyek a kapushoz: »Nagyságos uram, én egy kétfillérest két egyfilléresre akarok felváltani; hova forduljak?» Ekkor a nagyságos ur engemet sült bolondnak néz; és ha mégis utbaigazit, csöndes őrütséget konstatálnak rajtam fönt a tekintetes pénztárnok urak. Holott az én eljárásomban csak rendszer van, nem tébolyodás: szimplicziter egy, három vagy öt levelezőlapot akarok venni, nem kettőt, négyet vagy hatot. Ehhez, azt hiszem, polgári jogom van. És azt is hiszem, Anglia még mindig hajlandó lenne kemény diplomáciai jegyzékváltásokra, ha egy alattvalója azzal a panaszszal állana elő, hogy öt Magyarországon egy helyett két levelezőlap megvásárlására kényszerítették, mert Hunnia zsebében aprópénz nincsen.

De elég a bolondozásból. A dolognak az lenne a rendje, hogy az ötfilléres levelezőlapok ötfilléres pénzek kibocsátásával járjanak. Az otromba régi kétgarasosok eltűnését úgy is sajnáljuk; jó, ha kis kerekded summák is forognak a kezünkön egy darabban. Ez az olcsóság. Mikor valami portékát nem négy, hanem hat fillérért kapunk, bizonyos, hogy ideadnák ötért is, ha volna ötfilléres. Az az egy fillér hát az eladó nyeresége; teljes tiz perczent.

Hogy a magyar posta is azon az áron akarja árulni a maga levelezőlapjait, mint az egész világ, az a legrosszabb esetben is csak okosság. Az én bizodalmas jó barátom uram, Tóth Béla, a kuriózum-buvár, azt mondja nekem, hogy a levelezőlap is magyar találmány, mint a kocsi. Egy buda-vizivárosi kis postatiszt agyában támadt az ötlete anno 1868. Hogy hívták ezt a jeles embert? Azt még az én apróságböngésző barátom se tudja. De talán utána lehetne járni a Budai Dalárdánál; mert az az ur nem annyira a levelezőlap föltalálásáról nevezetes, mint szép, lágy tenorhangjáról, melylyel sok tapsot szerzett a Fácánban, míg utól nem érte a hektika. Az bizonyos, hogy már nem élt és nem énekelt, mikor 1869 október elsején az első levelezőlapokat kibocsátották. Emlékszem, mikor először kerültek a szemünk elé ezek a kartonlapocskák. Nevettük. Ugyan ki fog olyasmit írni, amit mindenki elolvashat. Ma nálunk a levelezőlapok évi forgalma ötven millió darab, Japánban másfél millió, az egész világon közel két milliárd.

És én e levelezőlapok révén csodálom a postában az emberi intézmények egyik legnagyobbját; e levelezőlapok révén tisztetem a levélhordókban a ragyogó becsületességű, esküjükhöz hű, mindnyájunk hálájára méltó munkásokat.

... Mostan kezdődik az ének ...

De hogy tiszta szivből fujhassam, előbb hadd adom ki a mérgemet a posta egyetlen nagy hibája, a kisasszonyok ellen. Ó, az isten is megverne, ha azt merném mondani, hogy ezek a jó kenyérkereső leányok nem derék, megbízható, hűséges tisztviselők. De az a szerencsétlenség, hogy többnyire csinosak, és mivelünk, tisztelt átkozott közönséggel, úgy bánnak, mint megannyi kikoszorózott udvarlóval. Gyermekekoromban a lánczhidi vámosoktól, ezektől a harapós bácsiktól rettegtem. Most, vén kutya létemre, a postás kisasszonyok félemlitenek meg. Azaz hogy csak félemlítettek. Mert nem vagyok többé olyan őrült, hogy holmi ajánlott levelet magam adjak póstára. Hordárt fogok, még jom kipurkor is, aki helyettem szenved; azaz hogy nem szenved, mert azt hiszem, a kisasszonyok kegyetlensége a korrekt gallérnál kezdődik. Mikor még nagy bolondul magam bátorkodtam be a postahivatalba, ez a vállalkozás fölért egy-egy kis párbaj-affairel. Kivéve hogy a párbajban fogom a kardot és ütök, vágok, szurok, ahol érem, mint a veszett flamingó; de uram fia, hogyan árthassak és akarhatok-e ártani annak a szegény froufrous leánynak, aki kenyerét keresi az ő nőstény-oroszlán-ketreczében és gyűlöl minden gazembert, engem is, aki miatt ennek a ketrecznek foglya. Az igazi arisztokraták a nők. Mi férfiak könnyebben adjuk be a derekunkat. Okos és gyáva elménk számot vet a czudar világ buta, nyomorult nagy erőivel. Beletörődünk a rab-szolgátságba a hajlékért, az eledelért, a kabátért, a szivarért. De ők, akik mind királyasszonyi méltóságra születtek? Vagy nincsen koronája a koldusleánynak is az ő szüzességében? Nincsen hatalma mirajtunk minden nőnek az ő nőiségében? Ó, igaz, százszor igaz, van a szegény postáskisasszonynak, ott a ketrecz üvege mögött, mikor keserű, beteg és goromba mint a pokrócz. Szeretnék le-

borulni előtte... De az ajánlott levéllel mégis csak a felpánczézott Gutmannomat küldöm be hozzá.

Három levélhordó jár naponkint az én harmadik emeletemre. Bizony nem igen ismerném meg őket az utcán. Csak azt tudom, hogy ketteje czingár legény, a harmadik meg jó poczakos bácsi. Különösen ezt az érdemes férfit becsülöm nagyra, mióta magamat is fel kezd fujni a vénség. Ez az ember minden áldott nap megmászsa Budapest kellő közepén a fél Rigi-Kulmot: százötven emeletet; de arany-medallionja még sem jár ki semmi Alp-Clubtól. Testének súlyát czipelvén e magasságokba, naponkint vagy kilenczezer méterkilogramm munkát végez; annyit, mintha egy kilogrammot emelt volna fel kilenczezer méternyre, vagy kilenczezer kilogrammot egy méternyre. És arczképét nem közlik Emil Naucke, a *Kraftmensch Deutschlands* fotográfiája mellett. Hogy ez az én emberem nekiindul három emeletnek egy levél kedvéért, azon nincsen semmi csodálnivaló. Terringette, még csak az kéne, hogy a fontos leveleimet ne kapjam idején kézhez, amért a harmadik emeleten lakom. De ha én volnék levélhordó, bizony nem tudom, nem gyűjtenék-e össze három-négy napi olyan levelezőlapot, amelyről azt sugja a józan eszem, hogy soha senki el nem fogja olvasni. Boltosok beköszöntő cirkulárát, nyomtatott egyesületi meghívókat, kortes-kiáltványokat. Sőt valószínű, hogy én mindezeket a haszontalan papirokat elsikkasztanám. Mert annak a boltosnak ugyan nem szerez egy vevőt se ez a levelezőlap, az egyesületi tag magától is tudja, mikor ülésez a választmány, a katolikus autonómia pedig egy lelket se veszít, ha nem tanulmányozzák a proklamációkat. Minden levelezőlap egy, két, három, négy emelet, méterkilogrammok százainak a summája.

És én mégis naponkint tömöm idefönt a papíroskosaramat ezekkel a fölösleges levelezőlapokkal; az én kövér levélhordóm versenyt üzi az emelet-pedestrianismet az ösztövérekkel egy-egy új szenesbolt hirdetésének kedvéért; soha nem késik, soha nem vész el semmi, még a b. u. é. k. ostobaságaival terhelt nyílt boríték sem. Tékozló ember, aki Magyarországon levelet rekomendál. Becsületességben, pontosságban, megbízhatóságban, gyorsaságban nagy a mi jóltévő barátunk és hűséges szolgánk, a magyar posta. És ezeket a virtusait közvetlenül roppant organizmusának legcsekélyebb tagjai, a közlegények, a levélhordók adják. Ennyi csodálatos szorgalomnak, ennyi még csodálatosabb lelkiismeretességnek nem látjuk példáját semmi más intézményünkben.

A levelező-lap a mi levélhordóink fényes erkölcsi bizonyítványa. Ha abból az egy fillérből majd arra is jut, hogy e derék emberek a száraz kenyér mellé kapjanak egy szelet szalonnát, bizony nem lesz közöttünk egy se, aki sajnálná.

Jaákh.

Szerelmi örültség! Hisz ez pleonasmus! A szerelem maga is örültség!

Heine.

Kipróbált eszköz.

Írta: J. van MAURIK.

— Hollandusból. —

— Hé, konduktor, hiszen ez első osztály!...
— A másodikon már nincs hely!
— Csakhogy tudja... nekem másodosztályu jegyem van... és...

— Szálljon már be nagyságos ténsasszony! kiált a kalauz, aki a nagyságos asszonyt mégis sokallta a nem nagyon előkelő külsejű hölgytől. — Kérem, tüstént indulunk.

— Hát akkor Isten veled drága kis Mariskám!

A beszállás közben az asszony többször integetett a fejével egy lányka felé, aki mindenféle paksamétával megrakodva állt a perronon.

— Tiszteltetek otthon mindenkit, hallod?... Így, így, leánykám, add ide a kalap-skatulyát, a kosárkát és a nagy kosarat.

— Beszállani tessék!

— Igen, igen... teremtőm, ez aztán magas!

A testes asszonyság sóhajtozik, bal kezével belekapaszkodik a kocsai ajtajába és keservesen törekszik föl a lépcsőn; jobb kezében van az esernyője, az utitáskája és a skatuláját a hóna alatt csaknem szényomja.

— Készen vagyunk! Indulás! hangzik a kalauz szava.

— Ne még, jaj, ne még! Mit csináljak? nyög a termetes hölgy, aki a kocsai ajtaján csak félig tudott beférkőzni és málhája és testi terjedelme miatt elakadt.

— Ohohó... hopp! kiáltja nevetve a kalauz és odarohan, hogy a beszállás súlyos műveletét siettesse, végképen betuszkolván a hölgyet a kocsiba.

— Mariska, a kalap-skatulát! hangzik a nehézkes utas szava a nyitott kupé-ablakból, — köszönöm, szívem! No, most a nagy kosarat, tiszteltetek még egyszer mindenkit és szíveskedjél ideadni a kosárkát. Jól be van zárva minden? Kicsikém, ne feledkezzél meg a macskáról és a kanárikról és...

— Indulás!... Hátrább uraim!

— Mariska — a fej ismét megjelenik az ablakban — ne felejtse el az üres befőttes üvegeket...

A többi belevész a kerekék dübörgésébe.

— Oh, én uram teremtőm, ez volt a hajsza! lihegi az asszony a kupé egyetlen és szundikáló utasa mellé ereszkedve. Oh Istenem, Istenem!

— Mi az? Mi az? riad föl az utitárs szunyókálásából.

— Ön aludt? Bocsánatot kérek... Ebben a nagy herczehurczában észre sem vettem... De, ugy-e ez a kocsai rettenetesen ráz?

— Igen... nem... tudom is én!

Az utitárs a szögletbe huzódik és megint behunyja a szemét.

— Ez mégis borzasztó! morog az asszony, hasztalan igyekezvén a kalap-skatulyát, a kosárkát és a csomagot a málha számára való hálóba rakni.

— Jaj... Istenem, Istenem!... ne haragudjék uram, nem tehetek róla; különben is csak gesztenye van a kosárban, a sógorom gyerekeinek viszem, akik bolondulnak érte... Remélem, nem ütötte meg nagyon magát? De oly nehéz fölrakni ezt a sok czókmókot ebbe az átkozott hálóba!

— Az igaz, de mégis jobb szeretném, ha a holmiját amoda szíveskednék tenni, a tulsó hálóba. Végre ismét az orromra pottyanhat!

— Persze, persze, önnek igaza van. De ugyancsak megjárhatta volna, ha egy kicsit arrébb esik a kosár... kiúthette volna a szemét... ki bizony...

Az utitárs ásitózik és félig bosszusan, félig álmosan pislant át a vaskos hölgyre, akj az orra hegyére csuszott okulárén át jólelkűen mosolyogva néz rája.

— Elfáradt ugy-e az utazástól? kérdi, aztán fölkiált: Teremtő szent atyám, most látom, hogy — ismerem magát!

— Engem? riad föl az utas rémülten.

— Maga Bolders ur a Hoog-utcai ruhakereskedésből.

— Sajnálom, nem vagyok az!

— Ej, be kár! Látta, tizszer megesküdtem volna arra, hogy maga Bolders, de ha azt mondja, hogy nem az, hát bizonyosan nem az! De micsoda hasonlatosság, könyörgöm! Egészen olyan, mint Jan Bolders, — de persze, ha jobban megnézem, hát mégsem az. A Boldersek vöröshajuak, ön szőke.

— Vörösek? Á — á — áh!

Az utitárs ásit.

— De az orra éppen olyan vastag, mint a Bolderseké. Különös, éppen olyan vastag és...

— Az én nevem van Palen és álmos vagyok! felel kurtán az utitárs; ismét behunyja a szemét, a karjait keresztbe fonja és a lábait az átellenes ülésre rakja.

A vaskos hölgy szeme kerekre nyílik.

— Van Palen a neve? kiáltja. Milyen különös! Hiszen akkor rokona a rotterdami van Palenoknak? Képzelve, évekig jártam abba a házba, mert van Palen Kató barátnőm volt. Talán a nagynénje az? Nagyon jószívű teremtés, csak hogy ideges, sokszor felfortyant semmiért s így történt, hogy ellenségekké lettünk... él még?

A beszéd fonálát érthetetlen dörmögés szakítja meg.

— Nem él? Oh, ezt mégis nagyon sajnálnám. Ön a van Palen van de Wynhaven-eket érti, ugy-e?

Ismét dörmögés.

— Vagy talán a van Palen van de Baan-ok rokona ön? Azokat is jól ismerem, nagyon jó, nagyon kedves emberek. Azokat gondolja?

— Nem! Nekem nincsenek rokonaim.

— Egyetlen egy sincs?

— Nincs. Árva vagyok és aludni akarok.

— Oh, uram teremtmény, ön árva? Talán az árva-házban nevelkedett? Szegény, be sajnálom! Mindig nagyon fájt a szívem a kis árvákért; hiszen jó, jó, nincs rossz dolguk az árvaházban, de kérem, annyi babot, borsót és répa-főzeléket kapnak azok, hogy borzasztó! És még sok minden nincs úgy, mint otthon. Bizony, bizony... De azt nem gondolná ám az ember, hogy ön ilyen kis árvafiu volt, nem látszik olyannak, nagyon fájtos — és, kérem, első osztályon utazik! A jó Isten ugyancsak fölsegítette a dolgát. Én például csak egyszerű polgárasszony vagyok, de hál' Istennek van mit apritanom a tejbe és csak harmadik osztályon utazom. Ma különben nem volt harmadosztályu kocsi, hát a másodikra kellett jegyet váltanom és mert a második tele volt, az elsőn utazom. Mily gyorsan megy ez a vonat, látja, hogy repülnek mellettünk a bakterházak... Ugy-e Rotterdamig csak egyszer áll meg a vonat, Nieuwersluisnál? Ott minden vonat megáll.

— Hála Istennek, Nieuwersluisban megáll! mormogja az utitárs, akit már végképen kihozott sodrából az öreg asszony szakadatlan fecsegése. Néhányszor ásitott, aztán egyszerre fölemelkedett fektéből, végig nézi szomszédját és így szólt megindult hangon:

— Önnek, úgy látszik, jó szíve van! Meglátszik rajta, hogy szelid lélek és együtt érez az árvákkal. Nemde?

Az asszony lassan, méltóságosan int a fejével és ezt kérdi:

— Nem ismerte se apját, se anyját?

— Nem, soha, felel a szomszéd bánatosan és elfojtott zokogás hangján folytatja: Apám meghalt születésem előtt és szegény jó anyám szintén.

Erőt vett rajta az érzékenyülés és zsebkendőjével a szemét törülgette.

— Mily szomorú eset! Mily szomorú mondja a jólelkű zsirtömég szintén előkotorászva zsebkendőjét.

— Három éves koromban tengerre kerültem. Mit szól ehhez?

— Tengerre?

— Fájdalom, rákényszerítettek.

— Oh, Istenem!

— Elloptak engem a bölcsőből.

— Micsoda? Mi?

— El—lop—tak!

— Irgalmas Isten! Ki tette azt?

— A cselédünk, akinek viszonya volt egy tengeri rablóval.

— Teremtőm! És miért tette ezt az a cseléd?

— Mert nem volt gyermeke és a tengeri rabló életét adta volna egy gyermekért.

— Ne mondja! Mi mindent meg nem érhet az ember! Ki hinné ezt?

— No tudja, ez a rabló nagy gyermekbarát volt.

— Ugy látszik. De, mondja csak, különben nem rabolt és gyilkolt?

— De bizony, megtette az azt. Minden férfit, akit elfogott, agyonlőtt vagy felakasztott, de az ártatlan kisdedeket nem bántotta. Volt a hajónkon egy tengeri rabló, aki a szópós üvegeket töltögette a csecsemők számára, a hajóinas pedig a köménymagos teát főzte és a pólyákat melegítette.

— Mi történt, uram, az anyákkal?

— Hm, hm! Ha fiatalok és szépek voltak, a rabló háremjébe kerültek, az öreg asszonyokat, tetszik tudni, az ötveneseket, kitették valami pusztai szigetre vagy le-mészárolták a hajón.

— Le—mé—szárolták? Ez borzasztó, — és mind-ezt a saját szemével látta?

— Láttam és tizenhárom éves koromban magam is kiállottam a tűzpróbát — két misszionáriust kellett kiexpediálnom.

— Kiexpediálni? Honnan?

— A világból.

A kövér hölgy borzongva huzódott el szomszédjától. Ez folytatta:

— No, ne ijedjen meg... nem törrel vagy pisztolylyal... szó sincs róla! Egyszerűen valamit öntöttem a kávéjukba.

— Ah, ah!

— Mesemód könnyen ment az egész; alig kóistol-tak meg és tiz perc múlva már a jó Istennél voltak.

A testes utitárs elsápadt; kerekre nyílt szemmel bámult szomszédjára és szörnyűlködésében a szája is tátva maradt. A szörnyeteg pedig folytatja:

— Lassankint elvadultam; megvallom, vért szomjazom! A meleg vér ah, az isteni! Látja ezt a kis hitvány szerszámmal (kivette a zsebkését), legalább másfél száz embert szállítottam evvel a másvilágba akkor, mikor a tenger rémének hívtak.

Az utas foga félelmetesen megvillan. A szomszéd-asszony rémülten nézi a zsebkést, mely oly ártalmatlannak látszik és félig gyanakodva kérdi:

— Evvel a kis...

A kés szó már torkán akad, mert a penge a szeme előtt villan el és az utitárs rekedt hangon mondja:

— Ugy van, evvel a nyomorult szerszámmal! Egyetlen kanyarítás — és a maga lelke sétál fölfelé, vagy lefelé... az már nem az én gondom. Akit én ke-

zelek, az meg sem nyekken... reccs... oda van... de (a kést zsebébe csusztatja) körülbelül két év óta megértették.

— Ah! ah! Kicsoda?

— A new-yorki Údv hadserege és — (nagy sóhaj szakad ki melléből) — most a kiontott vér, mely lelke-men szárad, nem hagy nyugodni... oh nem hagy!

A jólelkű asszony nagyot lélekzik, szemét azonban nem veszi le utitársáról, akinek a keze most is a zsebében van. Remegő hangon kérdi:

— Most hát semmi dolga sincs a tengeri rablókkal?

— Nincs! pedig nagyon sajnálom, mert az a foglalkozás nagyon mulatságos volt, aztán pompás üzlet is volt... kevés költség, sok jövedelem.

— Azt elhiszem, és...

— Értem asszonyom, azt szeretné tudni, hogy most mivel foglalkozom?

— Hm, persze... hm!... Ha sziveskednék megmondani!

— Miért ne mondanám meg? Jelenleg hullákkal foglalkozom.

— Mivel?

— Holttesttel.

— Ah, ezt nem gondoltam volna! felel a jó asszony némileg megnyugodva. Ön tehát a temetkezési intézetnél van alkalmazva?

— Ohó, nagyon csodálom drágám. Én a professzor uraknak szerzem a hullákat.

Az asszony husos állát, kövér vállát heves remegés rázza meg s míg orráról leesik a szemüveg, ezt kérdi:

— És hogy szerzi a hullát?

— Egyszerűen. Megveszem, kiásom vagy... csinálom.

— Istenem irgalmaz! Hiszen ez rettentő!

Kövér gyöngyökben permetezett alá az asszony homlokáról az izzadság.

— Akad mindig elég ember — folytatta zord hangon az utitárs — aki eladni szeretné a vén nagybátyját vagy nagynénjét; pénz mindenkinek kell — és nekem sok pénzem van!

— De bocsásson meg, miért tesz ön — hm! — ilyeneket?

— Vonzalom az, csupa vonzalom! Ugy megszoktam a vért, a hullát és ma is...

— Mi—i—csoda?

— Igen, ma például Emmerichből Rotterdamba utazom, hogy megvásároljak egy öreg asszonyt; fájdalom, ott jelenleg csak egy öreg asszony eladó, nekem pedig Ralph professzornak Londonba kettőt kell szállítanom. Becsületzavamat adtam. E hó leforgása alatt pontosan be kell liferálnom a két asszony hulláját. És még hozzá az a professzor husos, kövér hullát követel, ötven-hatvan éveset. Igaz, ni, ha szabad kérdezni, hány éves kegyed?

A félelmes ember keze előkerül a zsebéből és azt kérdi:

— Alapjában véve jobb ma egy tuzok, mint holnap esetleg egy veréb... Önnél kövérebbet aligha talál-nék! Nagyon szeretne ön, drága asszonyom, még élni?

A megszólított ebben a perczen a szemközt levő ülésen terem, míg a szörnyeteg ádáz mosolylyal méregeti és e közben késével körmeit vagdalja.

Az asszony száján megfagy a szó, a hang; szótlán rémülettel nézi a szörnyű embert, akinek a vak sors hatalmába adta.

— Nieuwersluis! hangzik kívülről.

A kocsí ajtaja megnyílik.

— Nieuwersluis?

Az asszony borzasztó izgatottságában észre sem vette, hogy a vonat lassabban halad. Alig nyílik meg az

ajtó, mint egy óriás labda úgy szökik föl helyéből és omlik ki a perronra, ahol már estében kiabál:

— Kalauz, gyorsan adjon nekem másik kupét! Vigye a skatulyámat — ott benn egy tengeri rabló van — kérem, hozza ki az utitáskámat — olyan az odabenn aki hullákat gyárt. Teremtőm, a gesztenyes kosaram! — Százötven gyilkosság nyomja a lelkét. — Jaj, az esernyőm! És kövér hullát keres. Kalauz, azonnal értesítse a rendőrséget, — kérem még a lapos skatulyát... Rotterdamban két öreg asszonyt akar venni... Édes kalauz, nem bánom, elmegyek én a málhakocsiba is... Elájulok... Oh, az a szörnyeteg!

Amíg a kalauz a testes hölgy málháját készségesen kiszállítja a kupéból, a szörnyeteg, aki kényelmesen végignyújtózott az ülésében, így szól:

— Kalauz, itt van ez a szivar meg ez a borra való, gondoskodjék arról, hogy ne zavarjanak — aludni szeretnék.

Krónika III.

Das is der Ferdi!

Egy bécsi nótát ösmerek,
Egy fürgé bécsi dalt,
Amit füttyöl, zeng, énekel
Mann und Frau, jung und alt,
E nótá hőse Náczi ur:
Nagy szellem és nagy ész,
Kereskedelmi utazó,
Vagy magyarul vigécz.
»Das is der Náczi, der Náczi, den a jeder kennt,
In seiner Art ganz excellent...«
Ezt fujják odakint, ezt fujják odabent,
Ahol a Náczi ur csak megjelent.

Bulgáriában odalent,
Hol oly derült a lét,
Él még egy ilyen Náczi ur,
Megmondjam a nevét?
E Náczi Bolgár Ferdinánd,
Kóburg dicső fia
Ismeri őt mindenfelől
A diplomácia.
»Das is der Ferdi, der Ferdi, den a jeder kennt,
In seiner Art ganz excellent...«
Ezt fujják odafönt, ezt fujják odalent,
Ahol a Ferdinánd csak megjelent.

Hét éve már, hogy Ferdinánd
Utazgat föl-alá,
A czárt, a pápát, Ausztriát
Mind végigházalá.
Bejárta, mi bejárható,
Megfordult sok helyen,
És mindig fölzendül a kar
Mikor meg megjelent:
»Das is der Ferdi, der Ferdi, den a jeder kennt,
In seiner Art ganz excellent...«
Ezt fujják odakint, ezt fujják odabent,
Ahol a Ferdinánd csak megjelent.

Az utazás, a házalás,
Szép álmokat takar,
A fejedelmi Ferdinánd
Most koronát akar.
Egy koronát, bármily kicsiny,
De korona legyen,
Aztán riadjon üdvdana
Bérczen, völgyön, hegyen:
»Das is der Ferdi, der Ferdi, den a jeder kennt,
In seiner Art ganz excellent...«
Ezt fujják odafönt, ezt fujják odalent,
Ahol a Ferdinánd csak megjelent.

De korona helytt mindenütt
Csak orrokat kapott,
Egy hosszú orrhoz ennyi orr —
Ez csúnya állapot.
Amig az orra egyre nő,
Reménye egyre fogy,
És egyre búsabb, szomorúbb,
Mikor azt hallja, hogy:
»Das is der Ferdi, der Ferdi, den a jeder kennt,
In seiner Art ganz excellent...«
Ezt fujják odakint, ezt fujják odabent,
Ahol a Ferdinand csak megjelent.

Most Sinaiából hazatér
— Rövid volt a vizit —
Legujabb orrát egy külön
Szalonkocsin viszik.
Amerre a vonat robog
Fölhangozik a dal,
Mely túl dobon, túl harsonán
A fülibe rivall...
»Das is der Ferdi, der Ferdi, den a jeder kennt,
In seiner Art ganz excellent...«
Ezt fujják odafönt, ezt fujják odalent,
Ahol a Ferdinánd csak megjelent.

E dal kíséni fogja őt,
Amig él mindenütt,
Amig a koronás remény:
A ternó be nem üt.
De hajh, nem üt be. Nincs aki,
Az ő szavára hajt...
S ezt vési a történelem
A sirkövére majd:
»Das war der Ferdi, der Ferdi, den a jeder kennt,
In seiner Art ganz excellent...«
Ismerték odafönt, ismerik odalent
Ahol a Ferdinand most megjelent...«

Incubus.

INNEN-ONNAN.

△ **A két Naplónak.** Tetszik tudni, politikus csak az, aki négykrajczáros ujságba ír. Ezt ugyan sehol a világon nem fogják megérteni, mert éppen az időszaki revue-kben szokták másutt az igazi, a napiérdeken felülemelkedő politikai tanulmányokat megírni. Minálunk azonban éppen azt nem foghatják föl, miképpen volna politikának mondható, ami hetenként csak egyszer jelenik meg. Ez szolgáljon magyarázatul, hogy noha az egész magyar publicisztika *A Hét* politikai cikkeit olvassa, magasztalja és puskázza, *A Hét*-et nem akarják politikai lapnak megismerni. Ez nekik csak belletrisztika. Igaz! *A Hét* politikájának nincsenek hátulsülő revolverei, de azért nem is sül soha föl. És ha valamely kérdésbe a tisztelt napi kollega már annyira belepolitizálta magát, hogy többé nem tudja, miről van szó, akkor *A Hét* megteszi neki a szivességet, hogy kioktatja. Ezek után rátérhetek a két Naplóra. Az egyik a Budapesti, mely igen elevenen megírt s mulatságra törekvően beosztott fiatal ujság — akik csinálják, megmondhatnák, hogy irásuk módjára, formáik alkalmazására *A Hét*-ből vették a mintát. Nem is fogják röstelni, mert nyilvánvaló tény, hogy ez a mi szegény kis lapunk irodalmilag reformálta az egész magyar sajtót. De hát nem erről van szó. A Budapesti Napló vezércikkben foglalkozik egy ténnyel, melyhez voltaképpen nekünk semmi közünk. A múlt számunkban *A béke* cím alatt egy *Innen-Onnan* száz sorban letárgyalta az obstrukció egész historikumát s e száz sort a *Magyar Ujság*, melyet Bánffy félhivatalos lapjának mondanak a beavatottak, minden kommentár nélkül reprodukálta. Hogy miért tette? azt nem tudjuk, hogy tette, bizonyosan volt oka. A B. N. e reprodukció miatt neki ront Bánffynak, illetve a M. U.-nak, kioktatván őt, hogy *A Hét* politikát csak szépirodalmi alapon folytat, tehát nem komolyan veendő. S szintén kihalász belőle egy momentumot, melynek a megczáfolását szükségesnek tartja. Nem azt, hogy Bánffy komédiázott, mint a többi, hanem hogy Szilágyi Dezső frondörködött. Már most a B. N. ép oly jól tudja, mint mi, hogy Bánffy csakugyan komédiázott és Szilágyi csakugyan frondörködött. Bánffy is tudja ezt, Szilágyi is tudja ezt, mindenki tudja, csak a jámbor olvasó nem, akit a napi politikai sajtó az orránál fogva vezet. Hogy pedig ezt a minden politikustól tudott tényt most megtudta a közvélemény is; ez határozottan politikai esemény, mely kellemetlen Bánffynak, kellemetlen Szilágyinak, kellemetlen az ellenzéknek és a kormánypártnak is, éppen csak az olvasónak nem, akinek — legalább ebben a kéthónapos komédiában — megadatott, hogy világosan lásson. Ezt pedig a B. N. nem tartja tiszta politikának, hanem csak szépirodalomnak. Ugyan miért? Mert az igazságot írjuk? Ez nem politikus, de azért mégis politika. Hiszen egész kavargás támadt a nyomában. Mondunk azonban valamit, minek alapján a B. N. is komolyan akceptálja majd a politikai kvalifikációnkat. Igaz, hogy a mi politikánk mindig az igazi dolgokat igazi mivoltukban mutatja, de ennek ellenében nekünk is van ötezer forintunk a polgármesternél deponálva. Ez pedig egy komoly politikai lapnak a legfőbb kvalifikációja. Aki letette a kaucziót, az politikus, aki nem tette le, az nem politikus. Nohát mi is letettük és ebben hasonlítunk a B. N.-hoz, noha minden másban különbözünk tőle. — A másik Napló, a *Pesti*, is jónak látja kinézni bennünket a magyar sajtó köztársaságából és néhány hét lefolyta után úgy megírja a bulgár bűnpörőről azt, amit néhány héttel előbb mi írtunk, mintha nem is *A Hét*-ben olvasta volna. S nagy ravaszul, azaz politikusan kifejti, hogy tudta ő ezt már régen, de nem akarta Bulgáriát bántani. Hát meghisszük, hogy régen tudta és a magyar napi sajtó egy titkos konferencián, melyről senki sem tud, megbeszélte, hogy a Szimon Anna tragédiájában Bulgáriára való tekintetből csak közönséges bűnpört fog látni, melyet a riporter írhat meg. Azonban privatim mégis csak megvallhatjuk, hogy a magyar

sajónak halvány sejtelve sem volt még e bűnpörnek igazi jelentőségéről, amíg A Hét-ből meg nem tudta. Akkor azután sorra írták róla a vezércikkeket, még pedig nem is rosszul, a Stojlov miniszterelnök mérges kifakadása után pedig elfelejtették, hogy honnan is fújt a szél, mely meghozta nekik a czikkeik termékeny magvát. — Mindez pedig nem a hiuságunk rekriminációja, csak alázatos kérelem: sziveskedjék bennünket meghagyni az élők sorában, noha nem négy krajczár az árunk. Hiszen azért, hogy a mi kis ujságunk mindig megmondja nekik, hányat ütött az óra és hogyan kell valami eseménynek a velejébe látni, még nem kell bennünket megvetni!

* * *

† **A szürke öreg urról.** (Elégia prózában.) Olyan szürke volt a ruhája, haja, szakállja, mindene szürke volt. Azt hiszem, estszürkületben szeretett legjobban sétálni is. Olyan feltűnés nélkül tudott minden feltűnést elkerülni. Egy irodatiszt nem lehet szerényebb, igénytelenebb, mint amilyen ő volt, a szürke öreg ur: Magyarország főügyésze, a jó öreg Kozma Sándor.

Zengjék mások az ő nagy érdemeit, maradandó alkotásait az igazságügy körül, fényes elméjét, szónoki tehetségét. Én csak az ő nagy szívéből tudok beszélni, az ő meleg, ember-szeretettel telt jóságos szívéből. A kinek hivatásánál fogva annyi rossz emberrel volt dolga, annyi emberi vétket, bűnt, gázsgot látott, ő szerette az embereket. Mindig ott szeretett lenni, a hol emberek vannak, a szürke öreg ember, jóságos Kozma Sándor.

És az emberek közül a magyart szerette legjobban, minden erényeivel, minden hibáival. Ilyenkor fel tudott hevülni, ha magyar virtusról volt szó. És igaz haragra tudott lobbanni, ha valaki fitymálta, kicsinyelte a magyart. Különösen, ha az illető maga is magyar volt. Ilyen igaz magyar kevés maradt még a honban, olyan ideális, olyan rajongó, mint volt a szürke öreg ur!

A hatalmasokkal nem szeretett czimborálni, kerülte a kitüntetés. Kinek magának is legnagyobb állás jutott, szerette az egyszerű népet. Azokkal beszélgetett legszívesebben kávéházban és egyszerű vendéglőkben. Nem azért, hogy a kicsinyek közt legyen a legnagyobb, mert hisz utálta a nagyképszerűséget. És itt nem volt ő a hatalmas, méltóságos ur, hanem az egyszerű szürke ember, jóságos Kozma Sándor.

Nem e rideg önző kornak embere volt ő, a mikor a hatalom arra való, hogy még nagyobb hatalmat nyerjenek rajta. A magas állás jólét, kitüntetés megszerzésére való. Puri-tán lelke felháborodott ilyennek láttára. Nem fogadott el soha semmit, csak ő adott szeretetet, vizsgáztatást. Szegényen élt. Szegényen halt meg a jóságos szürke öreg ur.

Eltemették... Szép nyári napon tettük le a sirba. Pedig hogy szerette a nyarat! A jó meleg nyári nap volt az ő eleme. És sugaras, hő nyári napon tettük le a hűvös földre. Jó, meleg nyári napon, ha nem volt közöttünk, elveszett ránk nézve az a nap. És elvesz ránk nézve minden nap már ezután, mert soha se lesz közöttünk a szürke öreg ur, jóságos Kozma Sándor!

*

A boldogult kerülve kerülte a kitüntetés és az ügyészi kar követte mestere példáját. Önérettel emlegette, hogy fő-ügyészsége alatt egy ügyész se kért és nem is kapott érdem-rendet. Ő maga is el tudta ezt mindvégig kerülni. Csak nyug-dijasztatása alkalmával nem térhetett ki a Lipóttrend középke-resztje elől.

*

Az egyik fia, Kozma Andor, már akkor hírneves poéta volt, mikor a másik fia, Ferencz, a huszárfőhadnagy egy táv-lovaglás alkalmával kimutatta, hogy a hadsereg legkülönb-lovasa. Azt hisszük, az öreg urnak jobban tetszett a huszár-bravour, mint a költő fiának dicsősége. Pedig az irodalmat nagyon is tudta méltányolni. Hanem hát a lovagolás mégis csak magyarosabb virtus!

△ **A nagy operateur** meghalt. Utolérte a végzete. Az élete eleven hus metszésében telt el. Az emberszeretet nevében kegyet-lenül, kérlelhetetlenül vagdalta a vonagló embereket és ha kin-jaikban jajgattak, vergődtek, gorombán rájuk förmedt: minek jajgatsz, ha segíték rajtad? Aki folyton vért, sebet és fájdalmat látott, megvetette a vért, a sebet, a fájdalmat, mint pusztá-tüneteket, miket a tudomány ismer, de nem törődik vele. Meg-vénült anélkül, hogy valaha fájdalmat érzett volna. És ekkor egy kelés támadt az arczán, egy nyomoruságos kis kelés, mely mind nagyobb lett. És a nagy operateur operáló kés alá került. Szabdallák őt, a tudomány szabályai szerint s élete végén tökéletes lett a tudománya: megismerte a fájdalmat is. Vajon jajgatott-e? Nem tudom, de a tudomány szabályai szerint oko-zott fájdalom nem segített rajta: újra kellett őt operálni. Ez sem használt. Ujabb, nagyobb fájdalom. Harmadszor operálták és ekkor meghalt. Aki kegyetlenkedett, mert kérkedett a tudo-mány hatalmával, a maga életével fizette meg a tanulságot, hogy ez a tudomány mindig fáj, de nem mindig gyógyít. A fájdalom hatalmasabb a tudománynál. Vajon ha új létre kelne és vergődő, jajgató beteg kerülne a kése alá, nyomoru-ságos kis keléssel az arczán, vajon bizna-e még annyira a tudo-mány szuverenségében és megvetné-e a tudománytalan fájdal-mat, hogy magyar narkózisra ragadtatná magát?

* * *

△ **A harmadik halott.** Mintha rendszer szerint dolgoznék a halál, e héten az energikusokra vetette magát. A hatalmas tölgyekre, akik sohasem hajoltak s kiket most derékban levágott. Az egyiknek lombjában madár csiripelt: ez Kozma Sándor, a jószívű energia embere. A másik lombja haragosan zúgott s mikor megrázta koronáját, potyogtak lefelé a verébfiókók. Nem baj, hiszen madarak volnának, hát repüljenek. A harmadik állt mereven, erdő közepében, a hol senki sem látta. Zúgott-e, harsogott-e a lombja? Nem tudjuk. Rakott-e fészket rajta vala-melyik éneklő madár? Az erdő titka. Ez Balázs Mór, a vil-lamos vasutas. Prózaí ember, vállalkozó, szegény volt és meg-gazdagodott. Ugyan mi különös van ebben, az industria erde-jében akárhány olyan szálfá nőtt nagyra, mint ő. Így nézheti a Balázs Mór pályafutását, aki hat krajczárért utazik a keleti pályaudvartól a Kerepesi-utig. De micsoda munka, hány esztendő telt abba, míg csak azt a kis próba-utat kiépíthette a keleti pályaudvartól a király-utczáig! Tessék csak visszafelé gondolni néhány esztendővel, amikor még nem volt villamos vasut. Mikor egy Balázs Mór nevezetű ember benyújtotta folyamodását a magisztrátushoz, hogy ő Budapesten vasutat akar építeni ló nélkül. Hisz ez kalandos exotikum, melyet csak az ujságok Különféle rovatában lehet olvasni azzal a megnyugtató tudattal, hogy az messze van és így tán nem is igaz. Megküzdni ezzel a skepsissel, biztosan és sikerrel, ugyan hány ember győzte volna szemben azzal a lomha, konzervatív ellenséggel, akit budapesti tanácsnak neveznek? Az energiának valóságos diadala, hogy ma villamos vasutunk van és nem-sokára lóvasutunk nem lesz. Az emberek ezt nem látják, de a halálnak jó szeme volt. Három a magyar igazság! mondotta, mikor már két energikus embert kiszemelt és harmadiknak levágta Balázs Mórt.

* * *

△ **Számár.** Amikor valaki önmagáról azt mondja, hogy számár, bizonyos, hogy felette okos embernek tartja magát. Ezt, úgy látszik, elfelejtette Szilágyi Dezső, mikor rendreuta-sította Visontai Somát, amiért per ez a számár Visontai álli-tott ki magának az utókor részére bizonyítványt. Rendreutasi-totta a szónokot, mert a számár parlamentarista kifejezés, mely-llyel senkit a Házban illetni nem szabad. Szilágyi Dezső ezzel a legridegebb objektivitás álláspontjára helyezkedett és hiába kelt Polónyi közbeszólásával: »De hiszen ő maga a számár!« rendreutasított kollégája védelmére, Szilágyi vissza nem vonta

a rendreutasítást: »Akárki a számár, magyarázta, az mindig fődolog, hogy senkire rá ne mondják«. És ez elvégre igen helyes és loyális felfogás, mert a szó ugyanaz marad, de a személy változik s ha ma Visontainak nézik el a szó használatát, holnap Polónyt sem lehet tőle eltiltani. Ma nekem, holnap neked!

* * *

△ **A nyomorultak ellen.** Brüsszelben mostanában a nők kongresszusa székel és nevezetes határozatokat hozott. Beható tanácskozás után megállapodtak két követelésben: ki kell vívni, hogy nők is lehessenek képviselők, azonkívül meg kell könnyíteni az apasági kereseteket. Ellenben elvetették, mint szociálisztikus tendenciájut, a harmadik indítványt, mely szerint a törvénytelen gyermeket az állam nevelje. Ez a két elfogadott és az egy elvetett indítvány fölötté érdekes *adalék* ama tisztelt hölgyek pszichológiájához, akik a kongresszuson részt vettek. Honny soít qui mal y pense! Korántsem gondolnám, hogy személyes érdek vezetné őket, csak tudják a maguk módja szerint, mi kell a nőnek. Hát először is, hogy kiturhassa a férfit legdiszesebb pozíciójából: nagyságos ur akar lenni, politizálni akar és immunitást élvezni. Aztán apát akar a gyermekének arra az esetre, ha nincs férje. Azt a nyomorult férfit, akit ki kell túrni a képviselőségéből, meg kell fogni és be kell fogni dajkáának, ki kell préselni belőle az utolsó garasát is, hogy legyen miből élni az ifjú és váratlan anyaság idejében. De a gyermekét ne az állam nevelje, különben az a nyomorult minden teher és kötelezettség nélkül odébb állhatna. Ez a logikus összefüggés a három állásfoglalás között. Látszik, hogy konzekvens tendencia nyilvánul benne a férfiak ellen. A szakácsnék, szobalányok és egyéb velük egyelórangu, de nekünk alárendelt hölgy, akiknek volt és van dolguk *nyomorultakkal*, bizonyára örömmel üdvözik ezeket a határozatokat s csak azt sajnálhatják, hogy a kongresszus hölgyei nem magyar képviselőház és ezeket a határozatokat alkotmányos elintézés végett Szilágyi Dezső nem küldi át a főrendiháznak.

* * *

△ **A czethal.** Ki ne érdeklődnék minálunk kánikula idején az Andrée expedíciója iránt? A bátor léghajós sark-utazó eltűnt a felhők között, mint valami garabonczás diák. A garabonczás diáknak meg az a babonás sajátsága van, hogy noha láthatatlan, mégis itt látják, ott látják, akárcsak a czápát, mely pontosan, mint a kalendárium, Fiumében mutatkozni szokott, föltéve, ha nincs együtt az országgyűlés. Ez a derék czápa nemzeti állat, amilyen népszerű minálunk, oly ismeretlen külső országokban. Így esett meg vele a multkor, hogy a *Dortrecht* kapitánya a Fehér-tengeren látni vélte az Andrée ballonjának roncsait, amint nagy tehetetlenül uszkált a habokon. Nagy izgalom kelt e hír nyomában, a szakértők bizonygatták, hogy az tisztára lehetetlenség, úgy sem hisz nekik senki. A legszakértőbb Nordenskjöldök és Nansenok abbéli gyanujoknak adtak kifejezést, hogy a derék kapitány alighanem döglött czethalat nézett az Andrée ballonjának. Hát ez a mi czápánk, a malheurje. Mert ha volnának magyar szakértők is, azok bizonyára nem döglött czethalat, hanem élő czápát sejtettek volna, mely Fiuméba iparkodott s a Fehér-tengerbe tévedt. Bizonyosság rá, hogy az idén nem mutatkozott Fiumében. Így esett meg, hogy a döglött czethal, melyről most először vagy szó, világhírre tett szert, a mi szegény czápánk ellenben, noha minden esztendőben jelentkezik, épen csak országos hírű. A *Dortrecht* kapitánya után egy másik derék kapitány is akadt, aki áthajózta a Fehér-tengert, megtalálta szintén az Andrée ballonját és közelebb jutván hozzá, konstataálta, hogy az csakugyan döglött czethal. Azonban akadtak most is szkeptikus szakértők, akik kétségbevonják, hogy az a döglött czethal ugyanaz a ballon volna, melyet a *Dortrecht* kapitánya látott. Így folyik rekkenő nyári hőségben az események ijesztő szél-

csendje mellett a vita pro és contra ballon és döglött czethal körül, és a magyar sajtó tevékeny részt vesz a vitában, de a viláért sem árulná el, amit pedig egysegyedül ő tud, hogy ez a ballon sem nem ballon, sem nem czethal, hanem czápa, még pedig ugyanaz, aki Fiumét szokta meglátogatni.

* * *

△ **Furcsa.** A *Fortuna* aranybánya-részvénytársaság, de nem keres aranyat. Ez még nem furcsa, csak svindli. Akadt tengernyi szegény ember, a ki megveszi a részvényeit, ez sem furcsa, csak ostobaság. Heteken keresztül leleplezik ezt a svindli-társaságot és semmi baja nem történik. Ez sem furcsa, csak rend, mert egyenes följelentés nélkül nem szabad a svindlinek útját vágni. De furcsa az, hogy ennek a részvénytársaságnak van igazgatósága, de nincsenek igazgatói. A leleplezés idején ugyanis sorra jelentkeztek és nyilatkoztak azok, a kik az igazgatóságban voltak, hogy ők nem ültek ott, a társaság dolgairól nem tudnak semmit, arra a bolondító prospektusra, melyen a nevök áll, a nevöket nem írták, mivel ők nincsenek. Ezt pedig el kell hinni, mert ezek az urak mind tiszteletreméltó és becsületes férfiak, a kiknek a neve csábitotta épen a szegény embereket, hogy a vállalatra bizzák filléreiket. Tehát ez mind igaz, de egy kicsit furcsa is. Furcsa, mert azt a prospektust megkapta minden szegény ember, csak azok nem látták, a kiknek a neve rajta van. De ezek is látták, mert nyomban utána beadták a lemondásukat. Lemondtak, mivel ők becsületes emberek, a kik tudták, hogy az a prospektus nem becsületes. De furcsa, hogy csak lemondtak és nem desavouálták a prospektust és nem figyelmeztették a szegény embereket, hogy az ő nevök csak oda van hamisítva. Azért tartom furcsának, mert azt hinné az ember, hogy a becsületes emberek hasznosak és nagyon kártékonyaknak bizonyulnak. Hallgatnak, míg az ő becsületük tönkretesz sok más szegény embert és csak akkor szólalnak föl, mikor az a sok más szegény ember merészkedik veszélyeztetni az ő becsületüket. Ha a becsület ilyen, akkor furcsa volna, de nagyon helyenvaló, ha törvénytelenül tiltanák meg a becsületes embereket, hogy becsületesek legyenek — a mások rovására.

* * *

* * **Törvényjavaslat a statisztikáról.** A képviselőházban tegnap elfogadtak egy törvényjavaslatot, hogy minden testület, hivatal, hatóság, közeg meg minden afféle, ami él, lélezkedik és munkál, statisztikai adatokat szolgáltatson be életéről, lélegzéséről és munkásságáról. Szinte górcsövíleg vizsgálják, nehogy valamely testület, hivatal stb. kimaradjon a számadás-szolgáltatás kötelességének kényszere alól. A nagy vizsgálódás folytán valóban csak egyetlen egy testületet felejtettek ki s ez — a képviselőház. Attól nem kérnek statisztikai adatokat, hogy mit munkál, mivel tölti az időt s miket hoz létre. Avagy tán nincs is élet a parlamentben? Mert amikor élet van ott, mint legutóbb, annak munkássága arra irányult, hogy a rendes munkásságot megakassza.

Rovataink egy része térszűke miatt kimaradt.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: KISS JÓZSEF.

Főmunkatárs: KÓBOR TAMÁS.

Foulard-selymet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni, chinai, s. a. t. a. legujabb mintázattal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg selymet 45 krtól 14 frt 65 krt.** méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszolt z. a. t. (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázattal s. a. t.) a megrendelt árukat **postabér és vámmentesen, házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küldenek Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben.** Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Feszty-társaság körkép palotájában városliget

„Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem“

óriási körkép.

Látható reggeli 9 órától esti 9 óráig, este villanyvilágításnál.

☛ Belépő díj 50 kr. ☛

Gyermekjegy és katonajegy őrmestertől lefelé 30 kr.

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE

COGNAC

MINDENÜTT KAPHATÓ.

Előfizetési felhívás

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE NYOLCZADIK ÉVFOLYAMÁRA.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KISS JÓZSEF.

==== Megjelenik minden vasárnap. =====

Betső dolgozótársak: Ambrus Zoltán, Heltai Jenő, Ignotus, Kozma Andor, Kóbor Tamás, Tóth Béla.

Most hét éve, hogy e lapot megindítottuk, hét éve, hogy irodalomban, művészetben, társadalmi és politikai kérdésekben a legszabadelvűbb eszmék és irányok szóvivői vagyunk. Hogy olvasóink a mi nézeteinket vallják és eszméinken lelkesednek, arról tanúság lapunk térfoglalása, hét évi fennállásunk. Anyagi eszközök nem állottak és ma sem állanak rendelkezésünkre és a rohamosan megnövekedett verseny elsőprótt volna bennünket, ha a közönségben nem találtuk volna meg fentartó támaszunkat. Ezt a támogatást a munkánkkal szereztük meg és ezentul is munkánkkal akarjuk kiérdemelni.

Azoknak, akik lapunkat még nem ismernék, tájékoztatásul ennyit: *A Hét* hű visszatükröztetője akar lenni azoknak a hullámzó áramlatoknak, melyek egy-egy hét keretén belül nyilvános életünkben észlelhetők. Részrehajtatlan krónikásai vagyunk a hét eseményeinek és a nagy általános tanulságokat próbáljuk kivonni a hét eseményeiből. Aki mivelt ember és figyelemmel kíséri a váltakozó áramlatokat, az élvezettel fogja olvasni lapunkat, melyet gondolkodó elmék és a styl mesterei hordanak össze hétről hétre.

Mikor nyolczadik évfolyamunkat megindítjuk, kérjük az olvasó közönség bizalmát jövőre is. Hívek maradjunk önmagunkhoz — ez minden, amit kecsegtető, csalogató ígéretek helyett fogadunk. Akik ismernek bennünket, nem fogják ezt keveselni.

Budapest, 1896. július hóban.

Kiss József.

A Hét-re előfizethetni:

Egész évre 10 frttal, félévre 5 frttal, negyedévre 2 frt 50 krral.

Mutatványszámokat ingyen küldünk.

A HÉT kiadóhivatala:

Budapest, VII., Erzsébet-körút 6.

Aranyosi Miksa

nyilbános polgári

felső kereskedelmi iskolája

BUDAPESTEN,

V. ker., Nagykorona-utca 13. szám.

Az intézet áll:

4 polgári iskolai és 3 felső kereskedelmi osztályból; az utóbbiak egyenrangúak a keresk. akadémiák osztályaival.

Bizonyítványai államérvényesek.

Egyéves önkéntességi jog.

Az intézet internátussal van összekötve.

Előjegyzés a szünet alatt is.

 Részletes program ingyen és bérmentve.

M. KIR. ÁLLAMVASUTAK.

A magyar kir. államvasutak kelenföld-bicskei vonala II-ik vágányának kiépítése céljából létesítendő alépitményi munkák végrehajtására nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Az ajánlatok alapjául szolgáló kimutatások és egységarak jegyzéke, költségelőirányzat, a munkák végrehajtására vonatkozó feltételek, továbbá az ajánlati minták és pályázati feltételek a magy. kir. államvasutak igazgatósága építési osztályának központi tervtárában (Budapest, Teréz-körút 56. földszint) megszerezhetők.

A tervek az igazgatóság alépitményi ügyosztályában (Budapest, Teréz-körút 56., III. em.) július 6-tól kezdve naponta reggel 8-tól déli 12 óráig betekintheők.

Ezen építés tárgyában teendő ajánlatok legkésőbb f. évi július 31-én déli 12 óráig nyújtandók be a magyar kir. államvasutak építési főosztálya igazgatójánál, (Budapest, Teréz-körút 56. II. emelet).

Minden ajánlat bélyegezve, lepecsételve és következő felirattal ellátva nyújtandó be: »Ajánlat a kelenföld-bicskei vonal II-ik vágányának építése céljából létesítendő alépitményi munkák elvégzésére«.

Az ajánlat benyújthatása céljából 10.000 szóval Tíz-ezer forint bánatpénz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon vagyis folyó évi július 30-án déli 12 óráig leteendő a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Budapest, Andrassy-út 73/75. földszint).

Értékpapírok a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régiebb, utolsó napi árfolyam szerint — de semmi esetre névértéken felül számíthatnak.

Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénz térti vevény mellett adandók fel.

Osztárk-magyar-bajor vasuti kötelék. (V. számú pótlék-nak kiadása az 1893. évi augusztus 1-től érvényes V. rész 2 füzetéhez). F. évi augusztus hó 1-ével a fent idézett kötelék-forgalomban 1893. évi augusztus hó 1-től érvényes IV. rész 2 füzetéhez az V. számú pótlék lép életbe, mely Gilvác és Sztrabicsó Gorondról a bajor kir. államvasuti állomásokkal való forgalomban fáneműek szállítására közvetlen díjtételeket tartalmaz. Pályázatok a részes vasutak igazgatóságainál ingyen kaphatók.

A budapest-esztergom-füzitői h. é. vasuton a f. évi július hó 1-re hirdetett új személy- és podgyász-díjszabás csak f. é. augusztus hó 1-én lépett életbe. Ezen díjszabás a magy. kir. államvasutak díjszabás elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 10 krért kapható.

A székely-vasutak csik-szereda—csik-gyimesi vonalrészének megnyitása napjával a fent említett és 1894. év január hó 1-től érvényes »Függelékhez« a IV-ik pótlék fog életbelépni, mely az említett vonalrészen fekvő állomások vonalszakasz beosztását tartalmazza. Ezen pótlék kiadásával a III. pótlék érvényen kívül helyeztetik. Ezen pótlék a m. kir. államvasutak díjszabás elárúsító irodájában (Csengery-utca 33.) 10 krért kapható.

A Budapestről reggel 7 óra 15 perckor Fiuméba induló 1002. sz. gyorsvonat folyó évi augusztus hó 1-től kezdve Plase állomáson este 6 óra 52 perckor, utasok fel- és leszállása céljából feltételeesen megáll.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Petrozsény állomáson előállítandó egy lakóépület, egy vízállomási épület toldaléképületekkel, valamint két órház és az ezen épületekhez tartozó melléképítmények létesítésére szükséges munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés és a hozzátartozó építési leírás, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Budapest, a magyar kir. államvasutak igazgatóságának magasepítmenyi ügyosztályában (Teréz-körút 56, III. em. 13. ajtó) és Aradon az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1897. augusztus hó 4-én déli 12 óráig kell benyújtani alulírott igazgatóság építési főosztályánál (Teréz-körút 56. sz. II. em. 10. ajtó).

Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékleteit ívenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani: »Ajánlat a petrozsényi állomáson létesítendő épületek előállítására«.

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1897. évi augusztus hó 3-án déli 12 óráig 1300 frt, azaz: Egezerháromszáz o. é. frt bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Andrassy-út 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokkal letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régiebb, utolsó árfolyam szerint számíthatnak, de soha névértéken felül.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevényvel adandók fel.

A morva-sziléziai központi vasut Jaegendorf és Ziegenhals állomásaival való forgalomban a keletnémet-magyar kötelék 1893. évi november hó 1-től érvényes II. rész, 2 füzet című díjszabásában és a hozzátartozó pótlékaiban foglalt összes díjtételei folyó évi szeptember hó 15-én hatályon kívül helyeztetnek.

Az említett állomásokkal való forgalomban folyó évi szeptember hó 1-én az osztrák-magyar kötelék illetve a nyugot-osztrák-magyar kötelék kereteiben új díjtételek lépnek hatályba.

Amennyiben utóbbi díjtételek drágábbak mint a kelet-német-magyar köteléki II. rész 2. füzetében foglalt díjtételek, ezek f. évi szeptember 15-ig még igénybe vehetők.

A szeged-karlovai h. é. vasuton a megnyitás napjával zónarendszerű személy- és podgyász-díjszabás lép életbe. Ezen díjszabás a magyar kir. államvasutak díjszabás-elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 10 krért kapható.

Folyó évi augusztus hó 1-én, díjmérsékléseknél pedig szeptember hó 1-én kincstári dohányznak, valamint üres, használt dohány gyöngyöleteknek közvetlen szállítására »kivételes díjszabás« lép életbe, mely közvetlen díjtételeket tartalmaz, egyrészt az aradi és csanádi egyesült vasutak: Magyar királyi államvasutak, Debrecen-Hajdu-nánási helyi érdekű vasut, Nagy-Kikinda Nagy-becskei h. é. vasut és Ujszász-Jászpatthy h. é. vasut, másrészt a kir. szab. Buschtehradi vasut, cs. k. szab. Ferdinand császár északi vasut, cs. k. osztrák államvasutak, cs. k. szab. osztrák észak-nyugoti vasut és szab. osztr.-magy. államvasút társaság állomásai közötti forgalomra. Az 1893. év június hó 1-5-ő óta érvényes hasoncímű kivételes díjszabás egyúttal hatályon kívül helyeztetik. Az új kivételes díjszabás példányai a részes vasutak igazgatóságainál megszerezhetők.

A magy. kir. államvasutak vonalai részére 1898. évi január hó 1-től számítható egy, illetőleg három évre szükséges 1—25 tételű román-cement és 1—25 tételű portland cement 1—25 a szállítására nyilvános pályázat hirdettetik.

Egy éven szükséges mintegy 37.000 q román-cement és mintegy 8.500 q portland-cement. Ezen adatok csak tájékoztató szolgálnak, szállító tehát köteles az általános anyagszállítási feltételek 13. §. b) pontja értelmében az ezen anyagokból felmerülő tényleges szükségletet szállítani, mely szükséglet korlátlanul több vagy kevesebb lehet, mint ezuttal ki van írva.

A szállításra nézve mérvadóak és kötelezők a magy. kir. államvasutaknál 112291/96. sz. alatt érvényben levő általános anyagszállítási feltételek, valamint a bemutatandó s elfogadott minták minőségét előtűntető próbaeredmények.

A feltételek a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál és valamennyi üzletvezetőségénél a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők, vagy darabonként 25 kr. lefizetése mellett az igazgatóság nyomtatványtárából (Andrassy-út 75. sz.) megszerezhetők.

Az ajánlat anyagokból 10—10 k. jól csomagolt, lepecsételt és ajánlattevő cég jelzésével ellátott minta bemutatandó.

Az ívenként 50 kr. bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok legkésőbb 1897. évi augusztus hó 18-diki déli 12 óráig az említett anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, vagy posta útján odaküldendők. Az ajánlatok külső világosan rávezetendő: »Ajánlat 8586E/97. számhoz.« Az ajánlott anyagok értékének 5% -ka bánatpénzképpen készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokkal, legkésőbb 1897. augusztus 17-ig déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

A letéti jegy nem csatolandó az ajánlathoz.

A román cement és portlandi cement szállítására vonatkozó, egyéb részletes módozatok ezen igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamennyi üzletvezetőségénél, valamint valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők. Feltételezzük tehát minden ajánlattevőről, hogy ezen részletes módozatokat jól ismeri és kötelezőknek elfogadja.

A nyugot-magyar-osztrák vasuti kötelék 1896. évi április hó 1-től érvényes II. rész 4. díjszabási füzetében 7. folyó szám alatt osztrák állomásokról Győrre szállítandó szörplére fennálló közvetlen díjtételek az ott közelebről meghatározott feltételek betartása mellett további intézkedésig az ugyanazon viszonylatokban szállítandó »osmosvizre« is alkalmaztatnak.

A Budapest keleti p. u. állomásról Tátra-Lomniczra és Csorbatóra Kassán át szülő közvetlen jegyek lettek életbeléptetve, melyek árai a következők: u. m. Tátra-Lomniczra gyorsvon. I. oszt. 12 frt 90 kr., II. oszt. 8 frt 60 kr., személyvonat I. oszt. 9 frt 90 kr., II. oszt. 6 frt 60 kr., III. oszt. 4 frt 40 kr.

Csorbatóra gyorsvonat I. oszt. 13 frt, II. oszt. 9 frt, személyvonat I. oszt. 10 frt, II. oszt. 7 frt, III. oszt. 5 frt.

Budapest, 1897. évi július hó 30-án.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

M. kir. államvasutak.

A budapest-rutkai vonalon közlekedő 305. és 306. sz. személyvonatok Pásztó és Bány-állomások közti 73. sz. óránál levő »Tar« nevű feltételes megállónál folyó évi augusztus 1-től kezdve utasok fel- és leszállása céljából feltételesen megfognak állni, és pedig a Budapest keleti pályaudvarra este 7 óra 45 perckor érkező 305. sz. személyvonat délután 3 óra 53 perckor, a Budapest keleti pályaudvarról délelőtt 9 óra 20 perckor induló 306. sz. személyvonat pedig délután 12 óra 40 perckor.

A magy. kir. államvasutak kezelése alatt álló h. é. vasutak közös áruudiszabásának (II. rész) és az ahhoz tartozó függelékek új kiadása — nem mint a június hó 26-án közzétett hirdetményben jeleztük — augusztus 1-én, hanem csak augusztus 15-én fog hatályba lépni.

Az osztrák-magyar vasuti kötelekben 1895. évi január hó 1-től érvényes III. rész 2. díjszabási füzetéhez f. évi szeptember hó 1-én a III. pótlék lép életbe. Ennek tartalma: I. A címlap megváltoztatása. II. Budapest központi vásárcsarnok állomás felvétele. III. Új osztrák állomások felvétele. IV. Díjtételek megváltoztatása. Ezen pótlék példányai a részes vasutak igazgatóságainál lesznek megszerezhetők.

A tiszapolgár-nyiregyházi h. é. vasut Tisza-Lök-Büd-Szt.-Mihályi szárnyvonala, a személy- és podgyász-forgalomra berendezett »Egyházerdő« feltételes megállóhelyével f. évi júli. hó 16-án a nyilvános forgalomnak átadott.

Az északnémet-keleti személyforgalmú új díjszabás nem f. é. augusztus, hanem csak szeptember hó 1-én lép életbe.

Az igazgatóság.

Wasmuth-féle
tyukszem-
gyűrű
az
órában

háromszor 24 óra alatt meggyógyít minden
tyukszemet.
Egy óra ára 60 kr., vidékre 80 kr. előzetes beküldése mellett bérmentve.
Főraktár:
TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszertára
Király-utca 12. sz. I.

A SZÉPSÉG ÁPOLÁSÁHOZ. Eddig el nem ért HATÁS.

KIELHAUSER H.
folyékony
Glycerin-Crème

ártalmatlan anyagokból készült sikerült vegyületek, mely nemcsak a bőrt finomítja, hanem tényleg az ifjú üdéséget eleveníti és azt állandóan fentartja. Legjobb óvszer levegő, szél és napsütés ellen, eltávolít napfoltot, szeplőt, májfoltot és minden más bőrtisztatlanságot.

Glycerin-Crème-Szappan

kiváló enyhe, bársonyszerű bőrt idéz elő. A Glycerin-Crème használatánál ajánlható a

Párisi Hőlgypuder

a legártalmatlanabb puder, a bőrt szép fehér színre változtatja és azt simán és szárazon tartja.

Hamisitott párisi hőlgypudertől és Glycerin-Crémétől óvakodjanak; csak az a valódi, melyen a címképen, valamint a leírásán a mellékelt védjegy van.

Raktár minden gyógyszertárban és illatszer-üzletben.

Nagyországi főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertára

Budapest, Király-utca 12. sz.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legszárazabb égvényes
SAVANYU-KUT

LIPIK JÓDFÜRDŐ SZLAVÓNIABAN.

Első díjakkal kitüntetve: Budapest 1885. és 1896. London 1892. Bécs 1894. Róma 1894.

Vasuti állomások: Pakratz-Lipik (déli vasut), menettérti jegyek 33% árengedménnyel és Okucsán (m. á. v.) zónatarifa.

Egyetlen jódos alkalikus hőforrás a kontinensen. Állandó hőfoka 64 C. Hegyek által védett egál.

A lipiki hévíz nagymennyiségű natrontartalmánál (magyar Ems), valamint magas hőfoka és jódos összetételével fogva ivó- és fürdő-kúra gyanánt a legjobb sikerrel használhatók a test nyákhártyáinak mindennemű hurutos bántalmainál (gyomor-, bél-, gégehurut stb.), csúszos és közsvényes bajoknál e forrás első helyen áll az európai források között, ugyancsak mirigy- és vérbajoknál, görvélkörnél, izzadmányoknál stb. is. Mint hivatalos fürdőorvos Dr. Marschalkó Tamás működik.

Legnagyobb fényvel és pompával berendezett és színpaddal ellátott győgyterem, új étterem és kávéházi helyiségek, nagy új győgyszállodák. Villamos világítás. Igen kiterjedt árnyékos park. Pompás és nagy fedett sétány bázahelyiségekkel, a legnagyobb luxussal és kényelemmel berendezett porcellán, márvány és izzasztó fürdők, terjedelmes fürdőmedencék (Tepidarium).

Jódvíz szétküldés

mindig friss töltésben az igazgatóság által. Főraktár Magyarországon: Edesutya L. Budapest; Ausztriában: Ungár-S-Bécs, Jasomirgottgasse 4., Mattoni Henrik Bécs, Tuchlauben, valamint minden nagyobb droguistánál. — Bármily felvilágosítással készséggel szolgál

a lipiki fürdőigazgatóság.

ŐS-BUDAVÁRA

Augusztusi műsor:

Három teljes Varieté-előadás naponként, külön belépő-díj nélkül.

Carmencita spanyol tánczosnő. Hilaris & Tordant, francia excentriqueok. Maurice, a világ leghíresebb kerékpárművésze. Trio Galway, zenebohóc-csoport. Trilby angol tánc- és ének-csoport. Gertiny-csoport, világhírű légtornászok (a repülő ember). Seymour Gilbert és tarsulata, nemzetközi dal- és tánc előadásai. The Quavers zenebohócok. Henderson & Stanley, Quartet. burlesque és parodia. A magyar dal- és táncztársulat új műsorral.

A berlini szymphonikus zenekar nagy hangversenye.

Katonazene.

Czigányzene.

Tamburazenekar.

Belépő-díj esti 6 óráig 20 kr. 6 órától 30 kr.

Ünnepély alkalmával esti 6 óráig 40 kr. azontul 50 kr.

A földalatti villamos vasut éjjel 1 óráig közlekedik.

ERDÉLYI

cs. és kir. udvari fényképész

tudatja, hogy

Kossuth Lajos- és Ujvilág-utca sarkán levő

UJ MŰTERMÉT megnyitotta.

Bejárat: Ujvilág-utca 2. sz.

TELEFON.

LIFT.

Fiók-műterem: V., Erzsébet-tér 18.

Hol keressük
a legjobb
arczport?

Kérjük a
Müller J. L.
féle

Blaha-Serail-Poudre-t.

Blaha Lujza (Splényi báróné) művésznőnk kedvelt arczport, mely egy nappal, mint éjjel használva, minden arczpor között a legjobb; kiváló szakemberek által megvizsgálva, vegyileg tisztának és teljesen ártalmatlannak találtatott. Mint pipereszer nélkülözhetlen, az arczbőrnek a legszebb fehér szint, üdéséget, szépséget és pirt kölcsönzi.

Egy doboz 60 kr., nagyobb 1 frt.

Crème Pompadour,

ez azon szer, melylyel a híres Pompadour asszony csodás szépségét megőrizhette anélkül, hogy az egészségére ártalmas lett volna. A »Crème Pompadour« az arcz és kéz bedörzsölésére használhatik reggel és este, azután »serail powderrel« lesz behintve.

Kapható
a gyárosnál

MÜLLER J. L.

Egy tőleg
1 frt 60 kr.

császári és királyi udvari szállító
illatszer- és pipereszappan gyári raktára

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2. sz. alatt.

Nagy raktár rendkívül jó minőségű
fog-, haj-, ruhakefékben és fésűkben.

Utánzásoktól óvatik.